

BETÆNKNING
OM
UNIVERSITETERNES
BYGGEPROGRAM

I 10-ÅRET 1958/59-1967/68

AFGIVET AF DET AF
UNDERVISNINGSMINISTERIET DEN 24. SEPTEMBER 1957
NEDSATTE UDVALG

BETÆNKNING NR. 201

1958

Un 00-113-bet.

INDHOLD

Indledning	1
Baggrunden for universiteternes byggebehov	2
I. Københavns universitet	4
A. Generelle arealproblemer	4
a. Den indre by	5
b. Nørre Pæled	7
c. Arealerne omkring Den botaniske Have	9
B. De enkelte forslag	10
C. Sammenfatning	22
II. Århus universitet	25
A. Generelle arealproblemer	25
B. De enkelte forslag	26
C. Sammenfatning	34
Afsluttende bemærkninger	36
Bilagsfortegnelse	37

Indledning.

Under 24. september 1957 tilskrev undervisningsministeriet departementschef Agnete Vøhtz således :

"Den senere tids udvikling - navnlig efter krigen - har rejst stærkt forøgede krav til universitetsuddannelsen, ikke mindst inden for de naturvidenskabelige fag. Man har på forskellig måde med positivt resultat opmuntret tilgangen af studerende, men denne forøgede tilgang har allerede sprængt rammerne for adskillige af universiteternes institutter. Endvidere kan det med absolut sikkerhed forudses, at de store børneårgange vil stille yderligere krav til universiteternes kapacitet.

Der er enighed om, at udbygningen af landets 2 universiteter bør ske under ligelig hensyntagen til alle fakulteters behov, således at de humanistiske fakulteters mangeårige ønsker om påkrævede udvidelser ikke træder i baggrunden, hvilket på længere sigt vil kunne få alvorlige følger for landets kulturliv og placering som kulturnation, og Københavns og Århus universiteter har på denne baggrund udarbejdet oversigter over de 2 universiteters byggebehov for en 10-årig periode.

Regeringen har derfor besluttet at nedsætte et udvalg med den opgave at gennemgå de af universiteterne udarbejdede planer samt snarest at fremkomme med forslag om, i hvilket omfang og hvilken rækkefølge og inden for hvilket tidsrum de enkelte projekter bør fremmes.

Udvalget bør ved sine overvejelser være opmærksom på, at der udvises ligelig hensyntagen til alle fakulteters berettigede behov.

Under henvisning hertil skal man anmode departementschefen om at indtræde i udvalget som undervisningsministeriets repræsentant samt om at ville overtage hvervet som udvalgets formand."

Udvalget sammensattes iøvrigt således s

Kontorchef E. Thrane,
Undervisningsministeriet, (næstformand),

Rektor for Københavns universitet,
professor, dr. med. E. Warburg,

Kurator for Københavns universitet, E.A. Koch,

Formand for Århus universitets bestyrelse,
rektor, professor, dr. med. Willy Munck,

Prorektor ved Århus universitet,
professor, dr. phil. H. Bach,

Ekspeditionssekretær Leo Nielsen,
Finansministeriet,

Chefarkitekt Sv. Albinus, Boligministeriet.

Fuldmægtig B. Brynskov, Undervisningsministeriet,
har været beskikket som sekretær for udvalget.

Kgl. bygningsinspektør, arkitekt N. Koppel og kgl. byg-
ningsinspektør, arkitekt C.F. Møller har deltaget i udvalgets
drøftelser vedrørende henholdsvis København og Århus universitet.

Efter en foreløbig gennemgang af det foreliggende materiale
afgav udvalget den 15. januar 1958 en indstilling til undervis-
ningsministeriet vedrørende byggeprogrammet for den resterende
del af finansåret 1957/58 samt finansåret 1958/59, blandt andet
under hensyn til, at en række af de foreslåede arbejder skønnedes
at være så påtrængende nødvendige, at de ikke tålte opsættelse på en
endelig gennemgang af det samlede investeringsprogram. Et eks-
traktuddrag af den foreløbige indstilling er optaget i tilslut-
ning til nærværende indstilling.

På grundlag af det samlede, for udvalget foreliggende ma-
teriale skal man herefter fremkomme med følgende indstilling
vedrørende Københavns og Århus universiteters byggebehov i 10-året
1958/59- 1967/68.

Baggrunden for universiteternes byggebehov.

Iværksættelsen af et omfattende investeringsprogram ved de
to universiteter i de kommende år må anses for en nødvendighed
blandt andet af følgende grunde :

1. De store børneårgange.

De store børneårgange vil - såfremt man anvender den i de
seneste år konstaterede studentereksamenshyppighed (knap 5 1° af
det samlede antal 18-årige) samt under forudsætning af, at den
nødvendige lærer- og skolekapacitet er til stede - medføre, at
man i finansårene 1961-65 må regne med studenterårgange på gen-

nemsnitlig ca. 4.500 mod i de senere år ca. 3.000, eller en stigning på mindst 50 %. - Efter de hidtidige erfaringer med hensyn til i hvilket omfang en studenterårgang søger videreuddannelse ved universiteterne, må der i årene 1961-65 påregnes en stigning i tilgangen til universiteterne på ca. 450 - 1150, eller svarende til en stigning på 50-120 % i forhold til den årlige tilgang på ca. 900 i årene 1951-55.

Ved foranstående er bortset fra, at der igennem en længere årrække har fundet en stigning sted i studentereksamenshyppigheden. Forudsætter man, at eksamenshyppigheden stiger i samme takt som hidtil - hvilket af en række grunde må anses for sandsynligt, forudsat at der sker en tilstrækkelig vækst i gymnasieskolens kapacitet - må der i stedet regnes med studenterårgange af størrelsesordenen 6,000 i tidsrummet 1961-65.

2. Teknikermangelen.

Det er blandt andet af Teknikerkommissionen stærkt påpeget, at en væsentlig udvidelse af universiteternes undervisnings- og forskningspotentiel inden for den matematisk-fysisk-kemiske faggruppe må anses for meget påkrævet, hvis samfundet ikke skal blive stillet over for en yderst alvorlig mangel på kvalificerede videnskabsmænd og videnskabeligt uddannede lærere inden for de omhandlede faggrupper.

3. Forbedrede arbejdsmuligheder.

Uafhængigt af de foran nævnte forhold har en række udvidelses- og ombygningsarbejder allerede længe været meget påkrævede ved begge universiteter, såvel af hensyn til undervisningen som forskningen. - Ved Københavns universitet har en række faggrupper allerede i en årrække lidt under en alvorlig pladsmangel, ligesom arbejdsforholdene i en række tilfælde på grund af de bygningsmæssige forhold må betegnes som ganske utidssvarende. - Ved Århus universitet har universitetets hastige vækst skabt en række tilsvarende pladsproblemer.

Som angivet i udvalgets kommissorium må det tillægges afgørende betydning, at disse andre berettigede ønsker, - ikke mindst for de humanistiske fakulteters vedkommende, - ikke træder i baggrunden af hensyn til løsningen af de særligt accentuerede krav om udbygningen af de tekniske videnskaber, idet noget sådant på længere sigt vil kunne få alvorlige følger for landets place-

ring som kulturnation.

I det følgende vil man foretage en gennemgang af de areal- og bygningsmæssige problemer ved hvert af universiteterne.

I, Københavns universitet.

Rektor og kurator for Københavns universitet har i en skrivelse af 13. juli 1957 til undervisningsministeriet redegjort for de af universitetets fakulteter og institutioner på daværende tidspunkt fremsatte ønsker om lokalemæssige udvidelser og har på grundlag heraf opstillet et forslag til generalplan for byggeriet ved universitetet i de kommende 10 år.

Denne redegørelse, som er optaget som bilag til nærværende indstilling, har sammen med senere ændringer og suppleringer dannet udgangspunkt for udvalgets overvejelser.

Rigshospitalets udvidelse er af det lægevidenskabelige fakultet fremhævet som den største og mest påtrængende opgave blandt fakultetets ønsker. Sagen herom behandles i et af undervisningsministeriet nedsat byggeudvalg, på grundlag af hvis arbejde der nu er gennemført en lov af 7. juni 1958 om udvidelse og ombygning af rigshospitalet. Denne sag falder således uden for nærværende udvalgs arbejdsområde,

A. Generelle arealproblemer.

Det af universitetet opstillede forslag hviler på den forudsætning, at de humanistiske fakulteter forbliver i den indre by i det nuværende universitetskvarter, medens det lægevidenskabelige og det matematisk-naturvidenskabelige fakultets institutter m.v. samles omkring rigshospitalet og Nørre Pællede.

Ved en gennemførelse af det foreslåede byggeprogram vil universitetets arealreserver imidlertid være opbrugt, og man råder herefter som yderligere udvidelsesmuligheder kun over nogle få saneringsmodne ejendomme i Studiestræde, Sankt Pederstræde og i dele af Kejsergade-karéen.

Af hensyn til universitetets fremtid vil det derfor være absolut påkrævet at have opmærksomheden henvendt på muligheden for at erhverve ejendomme og arealer til senere udvidelse af universitetet.

Med henblik herpå har undervisningsministeriet i september 1957 nedsat et særligt udvalg med den opgave at undersøge mulig-

hederne for inden for Københavns kommune at sikre Københavns universitet de med henblik på fremtidige udvidelser m.m. nødvendige grundarealer, herunder i særlig grad om Blegdamshospitalets nuværende areal måtte kunne reserveres til universitetets formål (Blegdamshospitalsudvalget).

Dette udvalgs opgave er således i sit hovedsigt af langtidskarakter, medens nærværende udvalgs opgave er begrænset til de mere påtrængende byggeopgaver, som må løses inden for de kommende 10 år. Ved bedømmelsen af disse opgaver har nærværende udvalg dog også - i det omfang det har været muligt - måttet drage universitetets mere langtsigtede planer ind i sine overvejelser, ligesom man - i det omfang tilstrækkelig afklaring ikke måtte foreligge - har søgt at undgå præjudicerende dispositioner.

Man finder i denne forbindelse anledning til at nævne de af professor M. Westergaard offentligt fremsatte tanker om, at universitetet burde opgive sine hidtidige lokaler i den indre by og i stedet søge alle fakulteter samlet omkring Blegdamshospitalets arealer. Dette forslag er enstemmigt afvist af konsistorium, og udvalget har derfor allerede af denne grund ment at kunne bortse fra det. Hertil kommer, at Blegdamshospitalsarealerne i bedste fald først vil kunne stilles endeligt til rådighed for universitetets formål efter forløbet af et ikke helt ubetydeligt åremål, at en række væsentlige bygningsforanstaltninger må iværksættes inden for det nærmeste 10-år, hvis universitetet¹ ikke skal komme i en ganske uholdbar situation (store børneårgange, teknikermangel, forældede lokaler, jfr. foran), at der efter anstillede undersøgelser foreligger mulighed for - inden for rimelige økonomiske forudsætninger - at sikre de humanistiske fakulteters pladsbehov i den indre by et betragteligt åremål fremover, jfr. nedenfor, samt at en række væsentlige faktorer af såvel undervisnings- og forskningsmæssig som byplanmæssig karakter taler for at bevare universitetskvarteret i den indre by.

Vedrørende de arealer og bygninger, som herefter i første række kommer i betragtning i forbindelse med byggeprogrammet for det omhandlede 10-år, nemlig den indre by, Nørre Fælled samt den eksisterende bebyggelse i og omkring Den botaniske Have, skal man på dette grundlag udtale følgende :

a) Ben indre by.

Universitetets kurator har på grundlag af blandt andet indberetninger fra de humanistiske fakulteter i 1955 opgjort de til

rådighed for disse fakulteter og universitetsadministrationen stående nettoetagearealer samt fakulteternes og administrationens udvidelsesbehov således :

	Areal 1955 m ² ca.	Udvidelsesbe- hov m ² ca.	Samlet areal- behov m ² ca.
Det teologiske fakultet	320	460	780
Det rets- og statsviden- skabelige fakultet	1650	3670	5320
Det filosofiske fakultet	2250	4000	6250
Universitetsadministra- tionen	1800	1500	3300
Fakulteterne og administra- tionen ialt :	6020	9630	15650

Til det således i 1955 opgjorte udvidelsesbehov for fakulteterne og administrationen ca» 9630 m² må lægges et udvidelsesbehov for fælles auditorier m.v. på ca. 1500 m⁰ ialt netto ca. 11130 n² samt til trapper, forstuer, toiletter m.v. ca. 30 % ca. 3370 m² ialt brutto ca. 14500 m²

På grundlag af de udvidelsesbehov, som rent faktisk har vist sig i løbet af de senest forløbne 40 år, de undersøgelser, som arbejdsmarkedskommissionen har anstillet med hensyn til behovet for øget tilgang til de omhandlede uddannelser samt den videnskabelige forsknings stadig øgede betydning i samfundet har man ment rent skønsmæssigt at måtte anslå udvidelsesbehovet i de kommende 50 år til ikke mindre end 100 % af det i dag konstaterede samlede **areal-**behov for fakulteterne, administrationen m.v.

Det samlede udvidelsesbehov nu og for de kommende 50 år kan herefter ikke anslås til mindre end :

Udvidelsesbehov nu	14500 m ²
fremtidigt udvidelsesbehov :	
100 io af fakultetets og administrationens konstate- rede samlede behov i dag (15650 m ² + 30 %)	20500 m ²
100 io af det i dag konstaterede udvidelsesbehov for fælles auditorier m.v. (1500 m ² + 30 %)	2000 m ²
Ialt	37000 m ²

Til imødegåelse af dette udvidelsesbehov har universitetet siden 1955 fået rådighed over ejendommene Kejsergade 2 m.v. og Bispetorvet 1-3 m.v. (H.K.-bygningen), som agtes indrettet til universitetets brug. Yderligere råder universitetet over to ejendomme, som for tiden helt eller delvis er udlejet til private, og som ved grundige istandsættelsesarbejder vil kunne gøres egnede til universitetets brug, nemlig ejendommene Studiestræde 10, forhuset, og Gråbrødretorv 6.

Herudover vil en række arealer blive frigjort ved den påtænkte nyopførelse af et zoologisk centralinstitut og museum samt flytning af geografisk institut.

Endelig råder universitetet som tidligere nævnt over en del saneringsmodne ejendomme i Studiestræde, Sankt Pederstræde og i dele af Kejsergade-komplekset, som kunne tænkes nedrevet og bebygget med nybygninger til universitetets brug.

De bruttoarealer, som allerede er tilvejebragt eller kan fremskaffes på anførte måde andrager ialt 14.150 m², eller kun ca. 350 m² mindre end det konstaterede øjeblikkelige udvidelsesbehov.

Det yderligere konstaterede udvidelsesbehov for de kommende ca. 50 år - 22.500 m² - vil kun kunne dækkes ved erhvervelse af yderligere ejendomme i den indre by. Efter anstillede undersøgelser skulle der imidlertid ved at sikre en række nærmere angivne ejendomme til universitetsformål kunne tilvejebringes en udvidelsesreserve på ca. 26.400 m². Disse spørgsmål, som blandt andet kræver nærmere undersøgelser af en række byplanmæssige problemer, behandles af "Blegdamshospitalsudvalget" i samarbejde med boligministeriet og repræsentanter for Københavns kommune.

b) Nørre Fælled.

Undervisningsministeriet disponerer på Nørre Fælled over et areal på 101.121 m² til universitetsformål og dermed beslægtede formål (matr.nr. 2579, Udenbys Klædebo kvarter). Et areal på 8263 m² er i 1952 fraskilt på et særligt matr.nr. 5853 til brug for kollegiebyggeri (Egmont kollegiet), således at det resterende areal, exclusive en gennem arealet ført offentlig vej (Universitetsparken) udgør 92.858 m². - En del af dette areal (9115 m²) har været udskilt og overført til forsvarsministeriet til brug for et **nyt** geodætisk institut, men er nu tilbageført til undervisningsministeriet til brug for universitetsbyggeri.

En af professor K. Gottlob udarbejdet bebyggelsesplan for de omhandlede arealer er optaget som bilag til nærværende indstilling. På dette grundlag kan opstilles følgende oversigt over de allerede gennemførte eller forestående bebyggelser (exclusive det til kollegieformål m.v. udskilte areal), med en angivelse af det nuværende etageareal, konkret foreslåede udvidelser samt den maksimale yderligere udvidelsesreserve. Oversigten må dog tages med det forbehold, at en række af de foreslåede arbejder ikke har været underkastet en nærmere teknisk bedømmelse.

	nuv. m ²	foreslået opført m ²	max.yder- lig. m ²	ialt helt ud- byg. m ²
1. Tandlægehøjskolen	4.300	6.300	4.800	15.400
2. Farmaceutisk højskole	6.000	900	5.500	12.400
3. Anatomisk institut	6.300	-	3.000	9.300
4. H.C.Ørsted institut	-	29.400	4.500	33.900
5. Zoologisk centralinst.	-	16.700	8.100	24.800
6. Mineralogisk-geologisk institut, mineralogisk museum	-	11.500	5.700	17.200
7. Institut for sammenlign, anatomi og alm. zoologi		3.000	1.300	4.300
8.A. Disponibelt areal		10.600	6.600	17.200
8.B. " "		2.800	1.400	4.200
8.C. " "		1.900	900	2.800
8.D. " "		1.900	900	2.800
9. Institut for eksperimentel medicin og kirurgi	6.000	-	1.900	7.900

I universitetets indstilling af 13. juli 1957 vedrørende 10-års byggeprogrammet er - ud over de forannævnte institutter - et nyt geografisk institut (ca. 3.000 m²) samt en nybygning for geofysik og meteorologi forudsat placeret i universitetsparken.

Af de nye institutter er 4. H.C. Ørsted instituttet og 5. Zoologisk centralinstitut under projektering, og arbejdernes iværksættelse må anses for at være nært forestående. Disse projekters placering i universitetsparken må anses for at ligge fast; for så vidt angår placeringen inden for universitetsparken har det hidtil været forudsat, at zoologisk centralinstitut blev placeret på de nu med 6. og 7. på bebyggelsesplanen betegnede arealer, **det** vil sige arealerne ud til Jagtvej nærmest A.B.s holdbaner, medens mineralogisk museum var tænkt anbragt i forlængelse heraf på arealet nærmest gennemkørselsvejen. På foranledning af nærværende

udvalg er zoologisk centralinstitut nu i stedet tænkt placeret på arealet nærmest gennemkørselsvejen, hvilket, foruden en række andre fordele, indebærer, at man opnår friere dispositionsmuligheder med hensyn til de endnu ikke fastlagte projekter, herunder mineralogisk museum. Projektet vedrørende zoologisk centralinstitut vil iøvrigt være at underkaste nærmere behandling i et byggeudvalg, ligesom spørgsmålet om placeringen af instituttet for sammenlignende anatomi og almindelig zoologi vil være at optage til nærmere overvejelse i forbindelse hermed.

Som det fremgår af foranstående oversigt rummer universitetsparken selv efter fuldførelsen af de foran nævnte to projekter visse bebyggelsesreserver. Såfremt man imidlertid yderligere placerer et eller flere institutter på arealerne, vil disse "reserver" være opbrugt.

Det må endvidere i denne forbindelse tages i betragtning, at Danmarks tekniske Højskoles afdeling ved Sølvtorvet inden for et begrænset åremål kan forventes flyttet og dennes hidtidige lokaler overladt til universitetsformål, jfr. nedenfor, ligesom Blegdamshospitalsarealerne på noget længere sigt forventes frigjort til universitetsformål.

Udvalget må under disse omstændigheder og under hensyn til de andet steds indhøstede erfaringer nære betænkelse ved på nuværende tidspunkt at foreslå andre universitetsinstitutter end H.C. Ørsted instituttet og zoologisk centralinstitut, eventuelt med en nybygning for instituttet for sammenlignende anatomi og almindelig zoologi m.v., opført i universitetsparken, idet man må tillægge det afgørende betydning, at denne fortsat rummer udvidelsesmuligheder for de på arealerne placerede institutter.

Det tilføjes på den givne anledning, at udvalget må finde det meget afgørende, at anlæggets parkkarakter kan bevares også i forbindelse med senere opstående ønsker om bygningsudvidelser.

Med hensyn til de enkelte arbejder henvises til gennemgangen nedenfor af disse.

c) Arealerne omkring Den botaniske Have.

I og omkring Den botaniske Have er placeret følgende institutioner :

Det planteanatomiske laboratorium og botanisk studiesamling,
Det plantefysiologiske laboratorium,
Institutbygning rummende afdelinger for fagene plante-

fysiologi, arvelighedslære, biologisk kemi og mikrobiologi (fuldført sommeren 1958),
Det mineralogisk-geologiske institut, mineralogisk museum, Øster Voldgade 7,
Det kemiske laboratorium, Øster Voldgade 5»
Det astronomiske observatorium.

Efter de hidtidige planer er Det mineralogisk-geologiske institut og museum samt Det kemiske laboratorium forudsat flyttet til Nørre Fælled, således at disse institutioners hidtidige lokaler til sin tid overtages af Botanisk museum og centralbibliotek. Bygningerne omkring Den botaniske Have ville herefter, bortset fra observatoriet, helt være til rådighed for botanikken eller dertil snævert knyttede fag. Det bemærkes herved, at universitetet over for Københavns kommune har forpligtet sig til, bortset fra sådanne vækst- og drivhuse, som er led i driften af Botanisk have, ikke uden samtykke fra kommunen at opføre yderligere bebyggelse på de til Botanisk have hørende arealer.

Ved kemisk laboratoriums flytning til Nørre Fælled, formentlig i 1961/62, vil mineralogisk-geologisk institut indtil videre kunne overtage dette laboratoriums hidtidige lokaler og derved opnå ca. en fordobling af sit nuværende etageareal. Det må endvidere som foran anført forventes, at Danmarks tekniske Højskoles afdeling ved Sølvtorvet inden for et begrænset åremål vil kunne stilles til rådighed for universitetsformål. Denne bygnings eventuelle udnyttelse må derfor inddrages i overvejelserne.

Der henvises vedrørende de enkelte arbejder til gennemgangen nedenfor.

B. De enkelte forslag.

Udvalget har på den foran angivne baggrund foretaget en gennemgang af samtlige foreliggende enkeltforslag. Man finder anledning til at fremhæve, at det har ligget uden for udvalgets opgave at underkaste de enkelte projekter en egentlig bygningsteknisk gennemgang, således at de anførte udgiftsbeløb, hvor intet andet er anført, er de på det foreliggende grundlag oplyste overslagssummer.

a) Projekter omhandlet i indstilling af 15. januar 1958.

Med hensyn til de projekter, som er nærmere omtalt i udvalgets indstilling af 15. januar 1958 vedrørende den resterende del af finansåret 1957/58 og finansåret 1958/59 kan man i det væsent-

lige henholde sig til den tidligere redegørelse, således at der i det følgende kun meddeles fornødne á jourføfinger m.v.

1. Instituttet for almindelig patologi, Juliane Mariesvej 22.

Den samlede udgift, hvoraf Michaelsen-fonden afholder 200.000 kr., må efter forskellige mindre korrektioner anslås til ca. 240.000 kr., - Udvalget må finde det meget ønskeligt, at dette arbejde, der ikke som forudsat er blevet iværksat i 1957/58, gennemføres i 1958/59.

Man henleder på den givne anledning opmærksomheden på, at instituttets installationer for elektricitet og varme, som ikke har været fornyet siden opførelsen i 1909, nu har vist sig at være så defekte, at en gennemgribende udskiftning er påtrængende nødvendig. De samlede udgifter er anslået til 450.000 kr., hvoraf 200.000 kr. til varmeinstallationerne og 250.000 kr. til de elektriske installationer, hvilke beløb vil blive søgt stillet til rådighed som ekstraordinær vedligeholdelsesbevilling.

2. Det patologisk-anatomiske institut, Frederik d.V's vej 11.

Den fornødne bevilling - 130.000 kr. - blev stillet til rådighed i slutningen af finansåret 1957/58, men på et så sent tidspunkt, at arbejdet anlægskvotemæssigt vil falde fuldt ud på finansåret 1958/59.

3. Tilbygning til farmakologisk institut, Juliane Mariesvej 20 til de retskemiske undersøgelser.

Udvalget må fortsat tillægge det megen betydning, at dette arbejde, der er anslået til 800.000 kr., kan iværksættes i 1958/59.

4. Opførelse af nyt zoologisk centralinstitut og museum på Nørre Fælled med laboratorium og studiesamling samt laboratorier for sammenlignende anatomi og almindelig zoologi.

Den samlede plan omfatter følgende s

Nyt laboratorium med studiesamling (incl. inventar) ..	2.695.000 kr.
Forskningsfløj og magasinbygning	5.110.000 kr.
Inventar til forskningsfløj	500.000 kr.
Inventar til magasinbygning	1.430.000 kr.
Laboratorier for sammenlignende anatomi og almindelig zoologi	3.000.000 kr.
Udstillingsfløj (incl. inventar)	4.135.000 kr.
Udstillingsfløj (incl. inventar)	4.135.000 kr.
Hvalhal samt professorbolig og betjentbolig	2.640.000 kr.
lait :	23.645.000 kr.

Ansøgning om bevilling til at iværksætte opførelsen af det nye laboratorium med studiesamling i finansåret 1958/59 er forelagt finansudvalget.

Laboratorierne for sammenlignende anatomi og almindelig zoologi er for tiden placeret i sydfløjen af det medicinsk-anatomiske institut på Nørre Fællede; ved en frigivelse af sydfløjen vil denne kunne overtages af det medicinske fakultet til en meget ønsket udvidelse af det medicinsk-anatomiske institut. Nyindretning af laboratorierne for sammenlignende anatomi og almindelig zoologi sker mest hensigtsmæssigt i forbindelse med det nye zoologiske centralinstitut; spørgsmålet kræver dog nærmere overvejelse, ligesom de samlede planer, blandt andet under hensyn til projektets noget ændrede placering på Nørre Fællede, vil være at underkaste nærmere behandling i et byggeudvalg, (herunder også spørgsmålet om, i hvilket omfang tjenesteboliger m.m. bør indrettes).

Udvalget må - også under hensyn til dette arbejdes sammenhæng med planerne i den indre by - anse det for meget ønskeligt, at gennemførelsen af de enkelte etaper kan ske kontinuerligt i løbet af de nærmest kommende år.

På det foreliggende grundlag har man ment at måtte indskrænke sig til at foreslå de samlede udgifter fordelt således over de følgende finansår ;

Finansåret 1958/59	1.000.000 kr.
" 1959/60	5.000.000kr.
" 1960/61	5.000.000kr.
" 1961/62	5.000.000kr.
" 1962/63	5.000.000 kr.
" 1963/64	2.645.000kr.,

medens den endelige indplacering må ske på grundlag af detailprojekteringen.

5. Arvebiologisk institut, Tagensvej 14.

Ansøgning om bevilling af den endelige udgift - 386.500 kr. - er nu forelagt for finansudvalget. Udvalget kan fortsat meget anbefale, at bevillingen stilles til rådighed snarest.

6. Indretning af Handels- og Kontoristforeningens tidligere bygning på Bispetorvet.

Som anført i indstillingen af 15. januar 1958 har man ved erhvervelsen af den omhandlede ejendom i 1946 blandt andet forudsat, at dennes kælder, stueetage og en del af 1. etage uden væsent-

lige ombygninger kunne anvendes af universitetets spisestuer, som ganske har sprængt sine hidtidige rammer; efter bygningens endelige overtagelse i december 1956 har det imidlertid vist sig, at kælderlokalerne ikke fortsat vil kunne godkendes som køkken- eller arbejdslokaler, hvorfor planerne for udnyttelsen har måttet optages til indgående overvejelser.

Da det i forbindelse hermed yderligere har vist sig, at udgifterne til ejendommens almindelige istandsættelse samt til indretning af spisestuer vil andrage henholdsvis ca. 750.000 kr. og ca. 1,8 mill. kr., eller ialt 2.550.000 kr., har man fra universitetets side fundet det rigtigst at undersøge muligheden for at søge spisestuernes lokaleproblem løst på anden måde, jfr. iøvrigt nedenfor ad punkt 9.

Såfremt spisestuerne flyttes til Bispetorv-ejendommen, vil disse blive indrettet med serveringslokaler i stueetagen og 1. etage og med køkkenlokaler i tagetagen, der i så fald skal ombygges.

Den øvrige del af ejendommen tænkes stillet til rådighed for historisk institut, som herved vil kunne flyttes fra Studiegaarden, hvorved der frigøres lokaler til brug for en udvidelse af det økonomiske laboratorium.

I tilfælde af, at man opgiver at flytte spisestuerne til denne ejendom, kan ombygningen af tagetagen undlades, og stue- og 1. etage kan da anvendes til almene universitetsformål (auditorier, eksaminer, møder m.v.), på hvilket område en aflastning er meget påkrævet.

Udvalget kan anbefale, at universitetet arbejder videre med spørgsmålet om spisestuernes placering og indstiller, at der i finansåret 1958-59 foreløbig regnes med en udgift på 750.000 kr. til istandsættelse af ejendommen.

7. Nyt institut for matematik, fysik og kemi på Nørre Fælled»
(H.C. Ørsted instituttet).

Detailprojekteringsarbejdet er tilrettelagt med henblik på, at arbejdet kan iværksættes ca. 1. oktober 1958; de samlede omkostninger, exclusive løst apparatur, må på det nu foreliggende grundlag anslås til 33i mill. kr.

I årene indtil 1956 udgjorde den årlige tilgang til faggruppen ca. 40 studenter, medens der såvel i 1956 som 1957 har tilmeldt sig ca. 100 i København foruden ca. 40 hvert af årene til den etablerede forprøveordning i Århus. Allerede en tilgang af denne

størrelsesorden har ganske sprængt de nuværende bygningsmæssige rammer, hvortil kommer, at "Teknikerkommissionen" har anslået den ønskelige årlige tilgang til ca. 150 i København og 75 i Århus. Det må derfor tillægges den største samfundsmæssige betydning, at dette projekt og de tilsvarende projekter ved Århus universitet fremmes mest muligt,

Foruden undervisningen af de studerende inden for den matematisk-naturvidenskabelige faggruppe, foregår også kemiundervisningen til det lægevidenskabelige studiums 1. del på det nuværende kemiske laboratorium. Det årlige antal udgør for tiden 300 og nødvendiggør i sig selv bygningsmæssige udvidelser; i den nye institutbygning forøges kapaciteten til 400 lægestuderende.

Uanset at arbejdet således bør forceres mest muligt, kan man dog næppe regne med, at det vil være fuldført før omkring januar 1962. Under hensyn hertil anslås udgifterne fordelt således: 1958/59 2,5 mill. kr., 1959/60 og 1960/61 11 mill. kr. hvert af årene, 1961/62 9 mill. kr.

8. Nordisk institut for teoretisk atomfysik.

Efter de foreliggende oplysninger må udgifterne (6 mill.kr.) skønnes at falde med 1 mill. kr. i 1958/59 og 2,5 mill. kr. hvert af finansårene 1959/60 og 1960/61.

b) Andre forslag.

9. Indretning af spisestuer i tagetagen af zoologisk museums hidtidige bygning, Krystalgade.

Med den mulighed for øje, at en løsning af universitetets spisestueproblem i ejendommen på Bispetorvet må opgives, jfr. det foran under punkt 6 anførte, har universitetet undersøgt mulighederne for en anden løsning af dette problem, som er meget påtrængende, da de hidtidige spisestuer i kommunitsbygningen i Nørregade end ikke har kapacitet til på tilfredsstillende måde at dække de nuværende behov, og situationen således vil blive ganske uholdbar ved den forventede stigning i studentertallene i de kommende år.

I henhold til et af kgl. bygningsinspektør Koppel udarbejdet skitseforslag foreligger der mulighed for at tilvejebringe en løsning ved at ombygge tagetagen i det hidtidige zoologiske museum i Krystalgade til formålet. Denne tagetage rummer for tiden alene loftsrum og lignende, som udnyttes til magasin, og skulle kunne indrettes og tages i brug til formålet allerede inden en

flytning af det egentlige museum er gennemført.

Det filosofiske fakultet, der som anført under punkt 19 skal overtage ejendommen efter zoologisk museums flytning, har dog fremført væsentlige indvendinger imod dette forslag, der derfor må underkastes en nærmere undersøgelse.

Udvalget kan anbefale, at en sådan undersøgelse snarest gennemføres, samt at der i givet fald stilles en detailprojekteringsbevilling til rådighed til formålet i 1958/59 med henblik på en gennemførelse i 1959/60. De samlede udgifter anslås til 2,5 mill. kr.

10. Udvidelse af arvebiologisk institut.

Ud over det under a.5. omhandlede forslag om tilbygning af en etage foreligger der forslag om en yderligere udvidelse af instituttet med et auditorium og en tjenestebolig. Anslået udgift 600.000 kr.

Idet udvalget går ud fra, at forslaget om tilbygning af en etage gennemføres i 1958/59 må man - under hensyn til det samlede investeringsprograms omfang - finde det forsvarligt at udskyde dette yderligere arbejde af 10-års programmet, hvorved auditoriespørgsmålets løsning eventuelt vil kunne indgå i de samlede planer for eventuelle fremtidige udnyttelser af Blegdams-hospitalsarealerne m.v.

11. Ombygning af kommunitetsbygningen.

Ved zoologisk studiesamlings og laboratoriums flytning til Nørre Fæled frigøres en række lokaler i kommunitetsbygningen Nørregade 10 og tilsvarende gælder ved en flytning af spisestuerne. Der foreligger herefter mulighed for at flytte universitetets økonomiske forvaltning fra de hidtidige lokaler i Studiestræde 6 til kommunitetsbygningen, hvorved man som også ønsket af statens forvaltningsnævn får samlet universitetsadministrationen på ét sted.

Udgiften ved indretning af kommunitetsbygningen samt den såkaldte professorvilla i universitetsgården til det omhandlede formål er anslået til 1,1 mill. kr., inclusive en ny forbindelsesbygning til zoologisk museums hidtidige bygning. Da lokalerne må forventes at være disponible i 1960/61 kan udvalget anbefale, at den fornødne bevilling stilles til rådighed i dette finansår.

12. Udvidelse af retsmedicinsk institut, Frederik den V's vej 9.

Følgende udvidelser af instituttet må anses for tvingende nødvendige, såfremt instituttet fortsat på forsvarlig vis skal

kunne bestride varetagelsen af de retsmedicinske laboratorieundersøgelser her i landet (disse undersøgelser er ved lov af 30. april 1909 om sundhedsvæsenets centralstyrelse henlagt til universitetets retsmedicinske institut) og de øvrige retsligt-sociale funktioner, herunder morguefunktionen for København:

- 1) Tilbygning af en ny blodtypeafdeling med et laboratorieareal på ca. 200 m².
- 2) Forøgelse af den biokemiske afdeling med et laboratories areal på ca. 100 m² og køle- respektive fryserum på ca. 32 m³.
- 3) Forbedring af morgue-afdelingen, specielt af venteværelset for pårørende, kontorforholdene og adgangen til morgue-afdelingen.

I henhold til et af bygningsinspektør Koppel udarbejdet skitseforslag og overslag vil en udvidelse af blodtypeafdelingen kunne ske ved opførelsen af en ny etage på den gamle del af instituttet, og en udvidelse af biokemisk afdeling gennemføres ved inddragning af de herved frigjorte lokaler til dette formål. De samlede udgifter må anslås til ca. 700.000 kr., som udvalget anbefaler stillet til rådighed i 1960/61.

En forbedring af morgueafdelingens forhold vil kunne ske i forbindelse med en mindre tilbygning m.v. til en samlet anslået udgift af 200.000 kr., som udvalget anbefaler stillet til rådighed i 1961/62.

13. Udvidelse af biokemisk institut, Juliane Mariesve.i 28 og 30.

Universitetets biokemiske institut ønskes på grund af den stedfundne udvikling inden for den biokemiske forskning og undervisning forøget med ca. 50 % af instituttets nuværende etageareal.

Udvidelsen påtænkes gennemført ved påbygning i en etage og tagetage oven på den nuværende auditoriefløj. Påbygningen indrettes med laboratorielokaler og en dyrestald.

Instituttets nuværende dyrestaldsbygning tænkes moderniseret og suppleret med en mindre værkstedsindretning.

De samlede udgifter kan holdes inden for et beløb af 900.000 kr., som udvalget kan anbefale stillet til rådighed med halvdelen i hvert af finansårene 1963/64 og 1964/65.

14. Ombygning af Studiestræde 6.

Ved den økonomiske forvaltnings flytning til kommunitetsbygningen frigøres ejendommen Studiestræde 6 (ca. 660 m exclusive

kælder og tagetage), som herefter tænkes stillet til rådighed for det teologiske fakultet, som hidtil har disponeret over ialt ca. 300 m⁰ etageareal i Studiegaarden.

Omkostningerne er anslået til 500.000 kr. (inclusive indlægning af centralvarme), som foreslås stillet til rådighed i 1961/62.

15. Nybygning for universitetets børnepsykologiske klinik.

Klinikken har for tiden til huse i lejede lokaler GI. Kongevej 10, der samtidig benyttes af Studentersamfundets retshjælp (om aftenen). Lokalerne er meget uhensigtsmæssige til formålet, hvortil kommer, at en beliggenhed i nærheden af rigshospitalet er meget ønskelig, blandt andet under hensyn til klinikkens nære samarbejde med den børnepsykiatriske afdeling. En endelig afgørelse af, hvor en nybygning kan placeres, kræver nærmere overvejelse, men umiddelbart synes en placering inden for **militær**-hospitalets arealer at være en farbar udvej.

2

Klinikkens arealbehov er 700 m ; udgifterne ved opførelse af en bygning til formålet anslås til ca. 7 mill. kr.

Udvalget må anse en forbedring af klinikkens lokaleforhold for meget påkrævet, men har under hensyn til usikkerheden med hensyn til placeringen ment at måtte henføre arbejdet til finansåret 1961/62.

16. Ombygning af kemisk laboratorium, Øster Voldgade 7, til brug for mineralogisk-geologisk institut.

Ved kemisk laboratoriums flytning til den nye institutbygning på Nørre Fælled, formentlig i januar 1962, foreslås de herved ledigtblivende lokaler stillet til rådighed for mineralogisk-geologisk institut, hvorved dette institut, der i forvejen råder over bygningens anden halvdel, vil få sit etageareal forøget fra ca. 2.500 m² til 5.000 m².

Vedrørende spørgsmålet om opførelse af et nyt mineralogisk institut henvises iøvrigt til nedenfor under punkt 23 anførte.

17. Patologisk-anatomisk institut« Frederik d. V's vej 11.

Fra det lægevidenskabelige fakultet foreligger et andragende om udvidelse af instituttet for patologisk-anatomi ved ombygning af det nuværende auditorium til laboratorier i 2 etager for hjernepatologi og oftalmopatologi.

Dette andragende har til forudsætning at instituttets

nuværende auditorium nedlægges i forbindelse med opførelsen af et nyt auditorium med plads til 400 studerende til brug ikke alene for patologisk-anatomisk institut, men for samtlige institutter beliggende omkring rigshospitalet. Spørgsmålet om opførelse af et sådant auditorium, der må anses for meget påkrævet, løses mest hensigtsmæssigt i forbindelse med rigshospitalets ombygning, og der er derfor fra universitetets side rettet henvendelse til byggeudvalget vedrørende rigshospitalets ombygning om, at dette spørgsmål må blive taget op til overvejelse i byggeudvalget.

Under forudsætning af at patologisk-anatomisk instituts auditorieproblem kan løses på denne måde, kan udvalget anbefale, at der i 1962/63 stilles 300.000 kr. til rådighed til ombygning af det nuværende auditorium som foreslået.

18. Medicinsk-anatomisk institut, Universitetsparken.

Ved flytningen af instituttet for sammenlignende anatomi

2

og zoologi frigøres et areal på ca. 1.200 m² i instituttets sydfløj, som er meget påkrævet for undervisningen af de lægevidenskabelige studerende.

Ombygningsudgifterne er anslået til 400.000 kr. Udvalget kan anbefale, at dette beløb stilles til rådighed i forbindelse med lokalernes frigørelse, formentlig i 1962/63.

19. Ombygning af zoologisk museums hidtidige e.jendom i Krystalgade.

Ved zoologisk museums flytning til Nørre Fælled frigøres denne ejendom og tænkes stillet til rådighed for en række institutioner under det filosofiske fakultet.

I forbindelse med fakultetets overtagelse af ejendommen skal den istandsættes, ligesom der skal opsættes forskellige skillerum og eventuelt indrettes et auditorium i den nuværende midterhal, der i så fald opdeles i det vandrette plan ved en etageadskillelse. De samlede udgifter, inklusive en udgift på ca. 1,1 mill. kr. til auditoriet og til etageadskillelsen, er anslået til maksimalt 2,8 mill. kr., som foreslås stillet til rådighed i 1962/63, hvor zoologisk museums udflytning er forudsat afsluttet.

Vedrørende spørgsmålet om eventuel indretning af spise-stuer i ejendommens tagetage henvises til punkt 9.

20. Ombygning af Studiegaarden til brug for det rets- og statsvidenskabelige fakultet.

De af historikerne, teologerne og psykologerne hidtil an-

vendte lokaler i Studiegaarden tænkes, efterhånden som de frigøres, stillet til rådighed for økonomisk laboratorium og statistisk institut, ligesom diverse lokaler agtes stillet til rådighed for det rets- og statsvidenskabelige fakultet til undervisnings- og manuduktionsformål m.v.

Vedrørende flytningen af psykologisk laboratorium og cand. psyk., studiet henvises til det neden for under punkt 25. Danmarks tekniske Højskoles afdeling ved Sølvtorvet, anførte.

Udgifterne ved ombygning af Studiegaarden (ca. 3.000 m) er anslået til $\frac{1}{2}$ mill. kr., som foreslås stillet til rådighed i 1963/64.

21. Nybygning Studiestræde 8 til brug for det teologiske fakultet.

Instituttet for dansk kirkehistorie har til huse i en villa, Vodroffsvej 8, som imidlertid af byplanmæssige grunde må forventes at skulle nedrives inden for et begrænset åremål. Såfremt en flytning på grund heraf måtte blive aktuel inden for 10 års-perioden, foreligger der mulighed for at nedrive den af universitetet ejede ejendom Studiestræde 8, der er saneringsmoden, og i stedet opføre en nybygning til brug for bl.a. det kirkehistoriske institut. Udvalget har ikke villet undlade at påpege denne eventuelitet, men har dog ikke ment på det foreliggende grundlag at burde afsætte en bevilling til dette formål på 10-års byggeprogrammet.

22. Opførelse af musikvidenskabeligt institut.

Musikvidenskabeligt institut har for tiden til huse i lejede lokaler i Kunstindustrimuseet, men vil ikke kunne forvente at kunne forblive her. Universitetet har derfor måttet overveje mulighederne for tilvejebringelse af egnede lokaler for instituttet andet steds; musikhistorisk museum, som ligeledes har haft til huse i lejede lokaler i Kunstindustrimuseet, men som allerede er blevet sagt op, er flyttet til en af staten erhvervet ejendom i Åbenrå.

Udvalget må finde det ønskeligt, at det allerede nu tages op til overvejelse, om naboejendommene til denne ejendom måtte kunne erhverves til musikvidenskabeligt institut, således at mulighederne for et samarbejde med museet kan bevares. Det vil dog være en forudsætning herfor, at de nævnte ejendomme, der er saneringsmodne nedrives, og erstattes af en nybygning. Medens det må anses for afgørende, at ejendommene i givet fald erhverves snarest, har udvalget ment at kunne udskyde de fornødne bygningsarbejder til gen-

nemførelse efter 10-årsperiodens udløb.

23« Nybygning for mineralogisk institut og museum.

Anslået udgift 20 mill. kr. (ca. 12.000 m²).

24« Nybygning for geografisk laboratorium.

Anslået udgift 5 mill. kr. (ca. 3.000 m²).

25. Nybygning for geofysik og meteorologi.

Anslået udgift 5 mill. kr. (ca. 3.000 m²).

Alle disse tre institutter er i universitetets indstilling forudsat opført på Nørre Fæled. Udvalget må imidlertid som tidligere anført nære betænkelighed ved på nuværende tidspunkt at foreslå yderligere institutter ud over zoologisk centralinstitut og H.C. Ørsted instituttet opført på de omhandlede arealer.

Man henviser i denne forbindelse yderligere til, at mineralogisk-geologisk institut opnår en ikke uvæsentlig forøgelse af sine lokaleforhold ved kemisk laboratoriums flytning. Endvidere må udvalget finde det ønskeligt, at der inden opførelsen af et eventuelt nyt mineralogisk institut og museum foretages en undersøgelse af, om det ikke må anses for ønskeligt at koordinere dette byggeri med eventuelt byggeri for Danmarks geologiske undersøgelser, ligesom de geologiske undersøgelser på Grønland formentlig må drages med ind i billedet. Endelig bør det også afklares, i hvilket omfang de polytekniske studerende fortsat skal undervises på instituttet»

Geografisk laboratorium opnår ved en flytning til ejendommen i Kejsergade, også nogen forbedring af sine forhold.

Professoratet i geofysik er for tiden ikke besat; ved en besættelse vil der formentlig midlertidigt kunne stilles arbejdslokaler til rådighed for den pågældende professor, i H.C. Ørsted instituttet»

Udvalget er klar over, at de foran nævnte foranstaltninger kun kan betragtes som midlertidige, men man har under de foreliggende omstændigheder ikke ment at kunne foreslå nye selvstændige institutbygninger opført til formålene på Nørre Fæled, jfr. iøvrigt det efterfølgende.

25. Danmarks tekniske Højskoles afdeling ved Sølvtorvet.

Udvalget må finde det meget ønskeligt, om denne ejendom, der rummer et nettoetageareal på 11.300 m², og som nu forventes

i første række at "blive frigjort i forbindelse med højskolens flytning til Lundtofte, kunne stilles til rådighed for universitetsformål, således at det i forbindelse hermed optages til nærmere overvejelse, hvorledes ejendommen udnyttes mest hensigtsmæssigt, herunder eventuelt til de foran omhandlede formål. Man er herved opmærksom på, at en ombygning til brug for mineralogisk institut og museum vil være ret bekostelig, men må på forhånd mene, at ejendommen i hvert fald må kunne anvendes til geografisk laboratorium, ligesom nogen aflastning for såvel mineralogisk som botanisk institut og museum indtil videre vil kunne ydes gennem denne erhvervelse.

Endvidere bør det efter udvalgets opfattelse overvejes, om psykologisk laboratorium og de cand.psyk.studerende, som har meget trange pladsforhold i Studiegaarden og i ejendommen **Fredericiagade 18**, ikke mest hensigtsmæssigt kunne flyttes til denne bygning.

Udvalget kan meget anbefale, at det snarest søges endeligt klargjort, om den omhandlede ejendom kan forventes stillet til rådighed for universitetet og i bekræftende fald fra hvilket tidspunkt.

De eventuelle ombygningsomkostninger kan ikke anslås på det foreliggende grundlag.

C Sammenfatning vedrørende Københavns universitet,

Følgende oversigt kan opstilles over de foran anbefalede tyggearbejder med en angivelse af investeringerne fordelt på de enkelte finansår:

1958 - 1959.

	Samlede omkost- ninger. (1000 kr.)	Nye arbej- der. (1000 kr.)	Fortsettelse- sesarbejder (1000 kr.)	lait (1000 kr.)
Inst. f. alm. patologi	240	240		
Pat.anat. inst.	130	130		
Arvebiol. inst.	386	386		
Farmakologisk inst.	800	800		
Zoologisk central- inst. m.v.	23.645	1.000		
Mat.-fysisk kemisk institut	33.500	2.500		
Bispetorvet (H.og K.s bygn.-istand- sættelse)	750	750		
Nord» inst. f. teoretisk fysik	6.000	<u>1.000</u>		
		6.806		6.806

1959 - 1960.

Zoologisk central- inst, m.v.			5.000	
Mat,-fysisk-kemisk institut			11.000	
Nord. inst. f. teoretisk fysik			2.500	
Indretning af spi- sestuer (Bispetor- vet el. Krystalgade)		2.500		
		2.500	18.500	<u>21.000</u>
				transp. 27,806

1960 - 1961.

	Samlede omkost- ninger. (1000 kr.)	Nye. arbej- der. (1000 kr.)	Fortsettelse- sarbejder (1000 kr.)	lait (1000 kr.)
Transport;				27.806
Zoologisk central- inst. m.v.			5.000	
Mat.-fysisk-kemisk institut			11.000	
Nord. inst. f. teoretisk fysik			2.500	
Ombyggn. af kommu- nitetsbyggn. m.v.	1.100	1.100		
Retsmedicinsk inst.	900	1.800	18.500	20.300

1961 - 1962.

Zoologisk central- inst. m.v.			5.000	
Mat.-fysisk-kemisk institut			9.000	
Retsmedicinsk inst.			200	
Studiestræde 6 (teologisk fakultet)	500	500		
Indretning af kemisk lab.Ø.Voldg. for mi- neralogien	600	600		
Børnepsyk. klinik	500	1.600	14.200	15.800

1962 - 1963.

Zoologisk central- inst. m.v.			5.000	
Pat.-anat. inst.	300	300		
Med.anat. inst. (overtagelse af sydfløj)	400	<u>400</u>	<u>5.000</u>	
		<u>700</u>		
			transp.	69.606

	<u>1963 - 1964.</u>		
Samlede omkostninger. (1000 kr.)	Nye arbejder. (1000 kr.)	Fortsættelsesarbejder (1000 kr.)	lait (1000 kr.)
Transports			69.606
Zoologisk centralinst. m.v.		2.645	
Ombygning af studiegården (jurid. fakultet)	500	500	
Ombygn. af tidl. zool. museum (filosofiske fakultet)	2.800	2.800	
Biokemisk inst.	900		
	<u>3.750</u>	<u>2.645</u>	6.395
	<u>1964 - 1965.</u>		
Biokemisk inst.	450		
	450		<u>450</u>
	<u>Samlet investering; 76.451</u>		

I finansårene 1963-64/1967-68 må der endvidere påregnes en udgift, som ikke har kunnet opgøres på nuværende tidspunkt, til ombygning af Danmarks tekniske Højskoles hidtidige Sølvgadeafdeling til universitetsformål.

II. ÅRHUS UNIVERSITET.

Århus universitet blev grundlagt i 1928 og startede med 64 studenter; siden har universitetet været under fortsat udbygning, senest med en matematisk-naturvidenskabelig afdeling under det naturvidenskabelige fakultet. Studentertallet udgør i dag ca. 1900 og er i fortsat stigning. De bygningsmæssige problemer udspringer således i første række af, at studentertilgangen har sprængt de hidtidige bygningsmæssige rammer jævnsides med ønskerne om en fuldstændig udbygning af universitetet inden for alle faggrupper.

Bestyrelsen for Århus universitet har ved skrivelse af 2. juli 1957 til undervisningsministeriet fremsendt en af lærerforsamlingen udarbejdet redegørelse for universitetets byggeønsker for en 10-års periode, senere suppleret med en revideret opgørelse i skrivelse af 20. februar 1958. Disse opgørelser, der er optaget som bilag til nærværende indstilling, har dannet udgangspunktet for udvalgets overvejelser.

A. Generelle arealproblemer.

Universitetet er beliggende i "Universitetsparken" på arealer, som er stillet vederlagsfrit til disposition af Århus kommune. Undervisningen af de lægevidenskabelige studerende foregår dog i vidt omfang på Århus kommunehospital, der i henhold til aftale med kommunen fungerer som universitetshospital. En af kgl. bygningsinspektør C.F. Møller udfærdiget plan over universitetsparken, angivende såvel de allerede opførte som de planlagte nye institutter m.v., er optaget som bilag til nærværende indstilling.

Ud over den egentlige universitetspark forventer universitetet fra Århus kommune at kunne opnå tilladelse til at disponere over det trekantede areal på den nordre side af Nordre Ringgade over for universitetets nuværende hovedbygning. På dette areal tænkes opført en nybygning for universitetets spisestuer og administration, en nybygning for samfundsvidenskaberne samt et studentehus, (for indsamlede midler).

De arealer, som for tiden anvendes af Århus savværk samt Høegh-Guldbergsgadeskaserne er ved Århus kommunes dispositionsplan forbeholdt til universitetsformål, men det stiller sig på nuværende tidspunkt usikkert, hvornår arealerne rent faktisk vil kunne stilles til rådighed*

Alle de projekter, som omfattes af 10-års planen vil kunne

placeres inden for de allerede til rådighed værende arealer, eventuelt med visse mindre reguleringer i forhold til de militære arealer. Ud over de aktuelle projekter vil der - Århus savværk og Høegh Guldbergsgades kaserne inclusive - kunne bygges aaslået

2

yderligere 44.000 m etageareal i universitetsparken, hvilket efter det nuværende byggepristal svarer til en byggesum af ca. 44 mill. kr.

Selv om der således foreligger en ikke helt ubetydelig "udvidelsesreserve", må udvalget finde det meget ønskeligt, at man, medens muligheden herfor endnu foreligger, søger at sikre universitetet yderligere arealer med henblik på udvidelsesmulighederne på længere sigt. Man henviser i denne forbindelse til, at det må anses for meget ønskeligt, at det nuværende universitetsanlægs åbne parkkarakter kan bevares, samt at muligheden for at sikre sig arealer i en ikke for fjern afstand af den nuværende universitetsbebyggelse må forventes at være forskertset i løbet af en kortere årrække.

Udvalget kan derfor anbefale, at dette spørgsmål snarest tages op til nærmere undersøgelse.

Med hensyn til de enkelte konkrete projekter henvises til den efterfølgende gennemgang.

B. De enkelte projekter.

Matematisk-naturvidenskabelige faggruppe.

Der foreligger følgende forslag om opførelse af nye bygninger ;

Matematisk institut.....	1.870.000kr.
Kemisk institut.....	9.820.000 kr.
Fysisk institut (ombygningsarbejder).....	<u>520.000 kr.</u>
	lait s 12.210.000 kr.

exclusive undervisnings- og forskningsapparat.

Idet henvises til de i indstilling af 15. januar 1958 meddelte oplysninger bemærkes følgende :

Fra begyndelsen af efterårssemestret 1956 blev der, blandt andet efter stærk anbefaling fra "Teknikerkommissionen", etableret en forprøveprdnng inden for den omhandlede faggruppe ved Århus universitet. Tilgangen af studerende har såvel i 1956 som 1957 været ca. 35-40, eller svarende til den hidtidige årlige tilgang alene ved Københavns universitet. Samtidig er tilgangen ved Københavns universitet steget til ca. 100 årlig, jfr. bemærkningerne

foran "under I.B. Det må endvidere anses for ønskeligt, at tilgangen yderligere søges forøget til ca. 150 årlig i København og ca. 75 i Århus, Udbygningsforslaget bygger på denne forudsætning og er en absolut nødvendighed for en videreførelse af undervisningen ud over forprøveordningen.

Med hensyn til de enkelte arbejder bemærkes s

1. Matematisk institut.

Den fornødne iværksættelsesbevilling er stillet til rådighed i marts 1958. Af bevillingen forventes ca. 1,4 mill. kr. at komme til udbetaling i 1958/59 og det resterende beløb 470.000 kr. i 1959/60.

2. Kemiske institutter.

Projektet omfatter afdelinger for organisk, uorganisk, fysisk samt radiokemi; endvidere tilvejebringes der mulighed for undervisning af 150 lægevidenskabelige studerende i kemi til 1.del mod hidtil 75.

Projekteringsbevilling er stillet til rådighed og endeligt projekt forventes snarest at kunne forelægges de bevilgende myndigheder med henblik på iværksættelse i efteråret 1958.

En hurtigst mulig gennemførelse af byggeriet er meget påkrævet i efter de foreliggende oplysninger må udgifterne forventes at falde således : 1958/59 1 mill. kr., 1959/60 5 mill. kr., 1960/61 3 mill. kr., 1961/62 820.000 kr.

I tiden indtil byggeriets afslutning må en midlertidig ordning søges etableret, jfr. det neden for under fysisk institut anførte.

3. Fysisk institut.

Fra sommeren 1958 flyttes det normal-anatomiske institut til en ny bygning. Det er herefter tanken, at det hidtidige normal-anatomiske institut skal stilles til disposition udelukkende for fysisk institut. Det vil imidlertid være nødvendigt, indtil de nye kemiske institutter er fuldført, at gennemføre en "nørdordning", hvorefter en del af kemiundervisningen gennemføres i det hidtidige anatomiske institut. Denne ordning vil dog være forbundet med betydelige vanskeligheder for såvel fysikken som kemien og kan kun gennemføres for en kortere periode.

Det fysiske institut overtager med det samme stueetage og 1.sal i den hidtidige anatomifløj samt stueetage, 1.sal og tagetage i disaektionsfløjen. Ombygningsudgifterne er beregnet til ca.

270.000 kr., som søges stillet til rådighed i 1958/59. Endvidere må der til en række yderligere ombygningsarbejder anslås en udgift på 250.000 kr. i 1959/60. Alle de nævnte ombygningsarbejder er af blivende karakter med henblik på bygningens endelige udnyttelse.

Det humanistiske og det teologiske fakultet.

Såvel det humanistiske som det teologiske fakultet har på grund af stigningen i studentertallet og oprettelsen af nye lærestole og institutter meget store lokalevanskeligheder, for hvilke der er redegjort nærmere over for udvalget.

Det humanistiske fakultets aktuelle lokalebehov er opgjort til 31 bygningsfag, det teologiske fakultets til 14 fag (+ 6 såfremt der oprettes et pastoralseminarium ved Århus universitet). Hertil kommer på lidt længere sigt et anslået behov for yderligere 40-50 fag.

Det humanistiske fakultets mest påtrængende lokalebehov forudsættes løst ved en forlængelse af universitetets hovedbygning mod vest, hvilket giver en forøgelse med 12 fag, hvoraf de 4 dog midlertidigt må stilles til rådighed for administrationen, indtil en ny administrationsbygning er opført, jfr. nedenfor. Ved geografisk instituts flytning til en ny bygning frigøres yderligere 4 fag og ved administrationens flytning 13 fag. Der vil således, når disse foranstaltninger er gennemført, være tilvejebragt ialt 29 fag yderligere. De resterende pladsbehov vil først kunne dækkes i forbindelse med opførelsen af en selvstændig bygning for samfundsvidenskaberne. Endvidere vil der ved spisestuerne flytning blive frigjort 15 fag; disse lokaler er imidlertid beliggende i en kelderetage og derfor mindre egnede til undervisningsformål m.v.

4> Forlængelse af universitetets hovedbygning mod vest langs Ringgaden.

Idet henvises til bemærkningen i udvalgets indstilling af 15. januar 1958 og det foran nævnte skal man påny fremhæve, at en snarest mulig gennemførelse af dette byggearbejde må anses for meget påkrævet, hvorfor udvalget meget kan anbefale, at den fornødne bevilling, 332.000 kr. stilles til disposition i finansåret 1958/59.

5. Kunsthistorisk institut.

Kunsthistorisk institut er for tiden placeret i samme værel-

se som professoren i faget og råder således kun over 21,5 m² (1 fag) i den nuværende hovedbygning. Disse pladsforhold er ganske utilstrækkelige, og der foreligger derfor planer om at opføre en særlig bygning til formålet i forbindelse med et nyt kunstmuseum i Århus, som forventes opført i Vennelystparken.

Udgifterne ved opførelsen af en selvstændig institutbyg-

2

ning på 700 m + et auditorium til 150 personer er af kgl. bygningsinspektør C.P. Møller anslået til 910.000 kr.

Udvalget kan anbefale, at der stilles 560.000 kr. og 350.000 kr. til rådighed til disse formål i henholdsvis 1962/63 og 1965/66.

6. Musikvidenskabeligt institut.

Instituttet har til huse i en selvstændig bygning i universitetsparken på 250 m^P.

Udvalget kan anbefale, at en planlagt udvidelse af dette institut, der er anslået til 150.000 kr., gennemføres i 1967/68.

Naturhistorisk-geografiske faggruppe.

Siden 1944 har der været knyttet et professorat i geografi til Århus universitet med henblik på studerende under det humanistiske fakultet med fagkombinationen historie-geografi med geologi samt på konferenser i geografi. Omkring dette professorat er opbygningen af et geografisk institut påbegyndt. Instituttet har måttet klare sig med to arbejdsværelser i universitetets hovedbygning og et lille bibliotek samt adgang til et auditorium. Disse lokaleforhold er højst utilstrækkelige og de geografiske samlinger har måttet opmagasineres i kelderlokaler og i en gang på rådhuset.

Undervisningen i geologi er blevet bestridt ved særlig tilkaldt lærerkraft.

Med henblik på senere udnyttelse af Århus universitet til forsknings- og undervisningsformål er der - blandt andet for indsamlede midler - i universitetsparken opført et naturhistorisk museum (fuldført 1941). Museet drives som selvejende institution med tilskud fra Århus kommune og staten. I tilslutning til museet drives et økologisk forskningsinstitut (Molslaboratoriet), som i vidt omfang bruges af ældre studerende fra Københavns universitet, ligesom kurser for studerende fra dette universitet afholdes på laboratoriet.

Et fællesudvalg, nedsat af det naturvidenskabelige fakultet

ved Århus universitet og det matematisk-naturvidenskabelige fakultet ved Københavns universitet, har i en indstilling af 3. februar 1958 meget varmt anbefalet, at den forudsatte udbygning af den naturhistorisk-geografiske faggruppe nu planlægges og påbegyndes. Udvalget har samtidig indgående redegjort for, hvorledes denne opbygning efter udvalgets opfattelse mest hensigtsmæssigt bør gennemføres.

Porslaget bygger på den forudsætning, at der i nær fremtid gennemføres nye studieplaner for den tilsvarende faggruppe ved Københavns universitet, hvorefter undervisningen tilrettelægges således :

1.del. Der gives en alment orienterende, elementær introduktion jævnsides i alle fire hoveddiscipliner, botanik, geografi, geologi og zoologi (efter de hidtil gældende planer læses de to første år den ene af fagkombinationen geologi-zoologi eller botanik-geologi, i de næste to år den anden).

Overgang til 2.del. 5 - (6) semester danner overgang til 2»del og benyttes til læsning af fysik, kemi, statistik m.v.

2.del. Ved denne læses enten zoologi, botanik, genetik eller geologi, geografi.

3.del. Benyttes til specialstudier.

Udbygningen i Århus tænkes gennemført etapevis, således at første etape tager sigte på oprettelsen af en nucleusgruppe omfattende 4 professorater i henholdsvis geografi, zoologi, geologi og botanik med hver sit institut.

Når en sådan gruppe er opbygget vil en 1.dels undervisning efter de nye studieplaner kunne påbegyndes, og der kan i specielle fag gives undervisning til 3.del samt til magisterkonferens.

Som en forudsætning for denne ordning er følgende byggeprogram foreslået gennemført inden for den nærmest kommende 5-års periode :

Geografisk institut.....	945.000 kr.
Geologisk institut.....	1.420.000 kr.
Botanisk institut.....	1.450.000 kr.
Zoologisk institut.....	1.535.000 kr.
Ombygning af Naturhistorisk museum	475.000 kr.

Nærværende udvalg kan for sit vedkommende i princippet tiltræde den foreslåede udbygning af den naturhistorisk-geografiske

faggruppe, hvorved bemærkes, at en sådan må anses for et naturligt (og hele tiden forudsat) led i universitetets samlede udbygning. Man må imidlertid blandt andet under hensyn til det samlede byggeprogramms omfang nære betænkelighed ved at foreslå samtlige de omhandlede arbejder opført under 10-års byggeprogrammet, men må anse en mere gradvis opbygning for nødvendig.

I overensstemmelse hermed må man anse det for nødvendigt foreløbig at søge den bygningsmæssige udbygning gennemført inden for følgende rammer :

Opførelsen af et nyt geografisk institut må anses for en nødvendighed allerede af hensyn til den etablerede undervisning for de studerende under det humanistiske fakultet med fagkombinationen historie-geografi samt de konferensstuderende, jfr. iøvrigt det i indstilling af 15. januar 1958 anførte. Udvalget kan derfor fortsat anbefale opførelsen af et sådant institut snarest, idet man dog må anse det for en forudsætning, at der indtil videre i passende omfang stilles lokaler til rådighed for geologien i dette. Spørgsmålet om opførelse af et selvstændigt geologisk institut må herefter udskydes indtil videre, hvorved bemærkes, at udvalget må finde det ønskeligt, at spørgsmålet om en eventuel koordinering af nybyggeri for Danmarks geologiske undersøgelser og for mineralogi-geologi ved de to universiteter tages op til undersøgelse.

Naturhistorisk museum må indtil videre udnyttes til etablering af professorater i zoologi og botanik; det vil dog være en nødvendig forudsætning herfor, at der tilvejebringes nogle lokaler til undervisnings- og forskningsformål, hvilket kan ske ved en om- og tilbygning. Udgiften, der rent skønsmæssigt må anslås til 600.000 kr., bør stilles til rådighed i 1959/60.

Udvalget kan sluttelig anbefale, at der i årene 1965/66 og 1966/67 stilles ialt 1,5 mill. kr. til rådighed for opførelse af det eller de institutter, som det efter de indvundne erfaringer herefter skønnes mest påkrævet at få endeligt etableret.

Udvalgets forslag vedrørende denne faggruppe kan herefter sammenfattes således :

7« <u>Geografisk institut</u> (med lokaler indtil videre for geologien) :	
1958/59.....	945.000 kr.
8. <u>Ombygning af Naturhistorisk museum:</u>	
1959/60.....	600,000 kr.

9. Yderligere institutbyggeri for naturhistorisk-geografiske faggruppe.

1965/66	750.000 kr.
1966/67	750.000 kr.

Spisestuer og administration.

a) Spisestuerne har siden oprettelsen i 1946 haft lokaler i kælderetagen under det teologiske fakultet i hovedbygningen. Nettoarealet udgør 426 m og omfatter foruden køkken, lagerrum m.v., spisestue med 96 pladser og kaffestue med 60 pladser. Der foretages daglig 1200-1500 serveringer, heraf ca. 400 middage. Universitetet stiller lokaler samt lys, varme og rengøring gratis til rådighed; iøvrigt hviler driften i sig selv.

Pladsforholdene i såvel køkken- og lagerlokaler som serveringslokalerne er højst utilstrækkelige og vil med en forøget tilgang blive ganske sprængt. Foruden den forøgede tilgang af studenter til universitetet må det tages i betragtning, at studerende og elever fra andre i universitetsparken placerede institutioner (journalistkursus, kursus for sygeplejersker, specialkursus i husholdning m.v.) har adgang til universitetets spisestuer, og at tilsvarende vil gælde studerende fra den nye tandlægehøjskole.

En forbedring af spisestuernes forhold kan kun ske ved nybyggeri, idet den nuværende placering fra starten har været tænkt som midlertidig og ikke rummer udvidelsesmuligheder.

b) Administrationen.

Administrationen råder for tiden over et bruttoareal på ca. 480 m². Pladsforholdene er allerede yderst trange, og det vil derfor være nødvendigt at overlade administrationen 4 fag i den nye vestfløj, når denne opføres, jfr. foran. Universitetets fortsatte udbygning og vækst vil derhos medføre stigende administrative behov. Efter anstillede opgørelser vil en forsvarlig løsning af administrationens lokaleproblem kræve et bruttoareal på ca. 900 m .

10. Nybygning for administration og spisestuer.

De foran nævnte problemer tænkes løst ved opførelse af bygninger for spisestuer og administrationen på det trekantede areal nord for hovedbygningen, hvor tillige et samfundsvidenskabeligt institut, jfr. nedenfor, og "Studenternes Hus" tænkes opført; sidstnævnte tænkes opført for indsamlede midler og falder således uden for nærværende udvalgs arbejdsområde.

Udgifterne må for "spisestuerne" anslås til 1,5 mill. kr. og for administrationslokalerne til 650.000 kr., eller ialt 2.150.000 kr. Udvalget kan anbefale, at dette arbejde opføres med 500.000 kr. i 1960/61 og 1.650.000 kr. i 1961/62.

Det økonomiske og .juridiske fakultet.

Dette fakultet har hidtil haft til huse i universitetets hovedbygning; dets aktuelle lokalebehov er opgjort til ca. 22 bygningsfag. Et forslag om at dække disse behov ved en forhøjelse af hovedbygningens østfløj med to etager har vist sig at indebære tekniske og økonomiske vanskeligheder. Det må derfor anses for mest hensigtsmæssigt at søge fakultetets lokaleproblemer løst ved opførelse af en nybygning for samfundsvidenskaberne i forbindelse med det foreslåede øvrige nybyggeri på det trekantede areal over for hovedbygningen.

Det nuværende antal professorater under faggruppen er 11, hvortil kommer 2 ledige juridiske professorater og et ledigt docentur (fremtidigt professorat) i samfundsbeskrivelse samt to nye professorater i statskundskab (ialt 16). Ved disponering af en ny bygning bør der under hensyn til den forventede stigning i **studentertallene** ikke regnes med mindre end 20 lærerstole. Hertil kommer auditorier og bibliotek.

Ud fra disse forudsætninger er der regnet med en nybygning med et etageareal på ca. 3.200 m² + en auditoriebygning på ca. 200 m²

11. Nybygning for Samfundsvidenskaberne.

Udvalget kan under hensyn til det anførte anbefale, at der opføres en sådan nybygning, således at der på det foreliggende grundlag afsættes 1 mill. kr. til formålet i 1963/64 og 1,6 mill. kr. i 1964/65.

c. Sammenfatning vedrørende Århus universitet.

	Samlede omkost- ninger. (1000 kr.)	Nye arbej- der (1000 kr.)	Fortsættel- sesarbejder (1000 kr.)	lait (1000 kr.)
<u>1958 - 1959.</u>				
Forlængelse af hovedbygning	332	332		
Geografisk inst.	945	945		
Matematisk inst.	1.870	1.400		
Fysisk inst.	520	270		
Kemisk inst.	9.820	1.000		
		3.947		3.947
<u>1959 - 1960.</u>				
Matematisk inst.			470	
Fysisk inst.			250	
Kemisk inst.			5.000	
Naturhist. museum (ombygning)	600	<u>600</u>	<u> </u>	
		<u>600</u>	<u>5.720</u>	6.320
<u>1960 - 1961.</u>				
Kemisk inst.			3.000	
Bygn. f. spisestuer og administration	2.150	<u>500</u> <u>500</u>	<u>3.000</u>	3.500
<u>1961 - 1962.</u>				
Kemisk inst.			820	
Bygn. f. spisestuer og adm.			<u>1.650</u>	
			<u>2.470</u>	2.470
<u>1962 - 1963.</u>				
Kunsthistorisk inst.	910	<u>560</u>		
		<u>560</u>		<u>560</u>
			transport :	16.797

	Samlede omkost- ninger. (1000 kr.)	Nye arbej- der. (1000 kr.)	Fortsættel- sesarbejder (1000 kr.)	lait (1000 kr.)
transport :				16.797
			<u>1963 - 1964.</u>	
Bygn. for samfunds- videnskaberne	2.600	<u>1.000</u>		1.000
		1.000		
			<u>1964 - 1965.</u>	
Bygn. for samfunds- videnskaberne				1.600
			<u>1965 - 1966.</u>	
Naturhistorisk- geo- grafisk faggruppe	1.500	750		
Kunsthist. inst.			<u>350</u>	
			<u>750</u>	1.100
			<u>1966 - 1967.</u>	
Naturhistorisk- geo- grafiske faggruppe			<u>750</u>	
			750	750
			<u>1967 - 1968.</u>	
Musikvidenskabeligt inst. udvidelse	150	150		
				Samlet investering : 21.397

Udvalget anbefaler desuden, at spørgsmålet om at sikre universitetet yderligere grundarealer med henblik på udvidelsesmulighederne på længere sigt snarest optages til nærmere undersøgelse.

Afsluttende bemærkninger.

I sin foreløbige indstilling af 15. januar 1958 har udvalget anslået omfanget af samtlige de arbejder, som er foreslået optaget på de to universiteters byggeprogram i det omhandlede 10-år, til 130 - 140 mill, kroner. Efter foranstående foreslås gennemført byggearbejder ved Københavns universitet for ca. 76,5 mill. kr. og ved Århus universitet for ca. 21,4 mill. kr., eller ialt for afrundet 98 mill. kr.

Som det fremgår heraf, betyder en gennemførelse af det af udvalget opstillede byggeprogram ikke en fuldstændig opfyldelse af de af universiteterne fremsatte ønsker, idet udvalget bl.a. under hensyn til omfanget af de samlede investeringsbehov har ment at måtte udskyde en række iøvrigt meget ønskelige arbejder til gennemførelse efter 10-års periodens udløb. -

Udvalget må til gengæld tillægge en realisering af det opstillede byggeprogram den største vægt, såfremt de to universiteter på tilfredsstillende måde skal kunne varetage deres samfundsopgaver, herunder undgå adgangs begrænsninger under den stigende tilgang af studerende.

Man henleder i denne forbindelse opmærksomheden på, at de to universiteter har et nært samarbejde med Det kgl. Bibliotek i København og Statsbiblioteket i Århus, og at en gennemførelse af de foreliggende projekter om en ombygning af Det kgl. Bibliotek samt en nybygning for Statsbiblioteket i Århus, således er af største betydning for universiteterne.

Det tilføjes, at opstillingen af et 10-års byggeprogram ifølge sagens natur må tages med det forhold, at videnskabens hurtige udvikling, ændring af studieplaner m.v. eller andre forhold, som ikke kan overses i dag, kan nødvendiggøre ændringer eller udvidelser af programmet i løbet af de 10 år.

Den 12. juli 1958.

Sv. Albinus
Leo Nielsen

H. Bach
E. Thrane
(næstformand)

E.A. Koch
E. Warburg

W. Munck
A. Vøhtz
(formand)

/B. Brynskov
sekr.

Bilagsfortegnelse.

Bilag

1. Uddrag af udvalgets indstilling af 15. januar 1958.
2. Indstilling af 13. juli 1957 fra rektor og kurator for Københavns universitet.
3. Indstilling af 24. juni 1957 fra lærerforsamlingen ved Århus universitet.
4. Revideret indstilling af 20. februar 1958 fra Århus universitet.
5. Bebyggelsesplan for Nørre Fælled ved arkitekt K. Gottlob.
6. Bebyggelsesplan for universitetsparken i Århus ved arkitekt C.F. Møller.

UDVALGET VEDR. UNIVERSITETERNES

10-ÅRS BYGGEPROGRAM.

Bilag 1,

(Uddrag af udvalgets indstilling af 15. januar 1958 vedrørende den resterende del af finansåret 1957/58 samt finansåret 1958/59. - De indledende afsnit er optaget i hovedbetænkningen).

Udvalget har som indledning til sine nærmere overvejelser søgt på grundlag af det fra de to universiteter modtagne materiale at danne sig et foreløbigt skøn over det samlede omfang af de investeringsarbejder, som på denne baggrund må anses for nødvendige ved de to universiteter i de kommende 10 år.

Dette behov må herefter foreløbig anslås til 130. - 140. mill. kr.

Man finder i denne forbindelse anledning til at understrege, at overslagssummer endnu ikke foreligger for en række af de foreslåede arbejder, samt at forbehold i det hele må tages, til udvalget har haft lejlighed til at foretage en nærmere gennemgang af samtlige forslag.

Udvalget må imidlertid være af den opfattelse, at en række arbejder er så påtrængende nødvendige, at de ikke tåler opsættelse på en endelig gennemgang af det samlede investeringsprogram, rent bortset fra, at det under hensyn til omfanget af dette må anses for meget ønskeligt, at en påbegyndelse iværksættes så hurtigt som muligt, således at arbejdernes gennemførelse kan fordeles over en år-række. En jævn fordeling af det samlede program over hele 10-års perioden vil dog ikke være praktisk mulig, idet en overvægt allerede under hensyn til en række af arbejdernes formål nødvendigvis vil fremkomme i periodens første år, jfr. den følgende redegørelse for de mest påtrængende opgaver.

Udvalget finder herudover anledning til at henlede opmærksomheden på, at der foreligger projekter til opførelse af henholdsvis en nybygning for Statsbiblioteket i Århus og til en ombygning af Det kgl. Bibliotek i København for et samlet beløb på ca. 24 mill. kr. Disse projekter er af væsentlig betydning for de to universiteter under hensyn til disses nære samarbejde med de to biblioteker, og selv om de her nævnte projekter falder uden for udvalgets egentlige kommissorium., mener man dog af de nævnte grunde at burde pege på, at der på dette område foreligger et presserende problem, der snarest må finde sin løsning.

Under henvisning til det anførte har udvalget anset det for hensigtsmæssigt allerede på nuværende tidspunkt at fremkomme med en redegørelse for, hvilke af universiteternes byggeønsker udvalget må anse det for meget ønskeligt at få iværksat snarest, d.v.s. i indeværende finansår og i finansåret 1958-59. Det bemærkes, at de enkelte arbejder ikke af udvalget har været underkastet nogen egentlig byggeteknisk behandling, således at de anførte udgiftsbeløb, hvor intet andet er anført, er de af universiteterne anførte overslagssummer. - Man har ved gennemgangen bortset fra sådanne arbejder, hvortil iværksættelsesbevilling allerede er opnået, eller hvorom sådan ansøgning allerede er forelagt de bevilgende myndigheder.

1957/58.

Københavns universitet.

1. Instituttet for almindelig patologi, Juliane Mariesvej 22.

Samlede anslåede udgifter 252.580 kr., hvoraf Michaelse-
fonden har stillet 200.000 kr. til rådighed.

Porslaget omfatter en udvidelse og ombygning af den til instituttet hørende dyrestaldsbygning m.v. med det formål at tilvejebringe en af såvel undervisningsmæssige som forskningsmæssige grunde strengt påkrævet udvidelse af instituttets lokaleforhold.

Sagen blev rejst over for undervisningsministeriet allerede i februar 1957, men da det af bygningstekniske grunde har vist sig nødvendigt at koordinere projektets udformning med det neden for nævnte forslag om en udvidelse af farmakologisk institut samt planen for rigshospitalets udvidelse, er et nyt projekt under udarbejdelse.

Man kan fra udvalgets side meget anbefale, at forslaget fremmes mest muligt, således at arbejdet kan iværksættes allerede i indeværende finansår for tilskuddet fra Michaelsen-fonden, medens det resterende beløb, ca. 53.000 kr., stilles til rådighed i finansåret 1958/59.

2. Det patologisk-anatomiske institut, Frederik« d. V.tes ve.i 11.

Samlede anslåede udgifter 130.000 kr.

Forslaget omfatter ombygning af den nuværende kursussal, indretning af en kursussal i museumssalen, indretning af magasin-rum i bestyrerboligens kælder og reparation af gulvene i instituttets dyrestald.

Ved instituttets oprettelse i 1910 omfattede personalet 8 personer, medens det nu udgør ca. 35, således at instituttet lider under en meget alvorlig pladsmangel.

Projektet er for tiden genstand for visse ændringer på foranledning af boligministeriet, men vil iøvrigt kunne iværksættes så snart de fornødne bevillinger foreligger.

Udvalget kan meget anbefale, at dette arbejde iværksættes allerede i indeværende finansår.

3. Tilbygning til farmakologisk institut, (Juliane Mariesvej 20), til de retskemiske undersøgelser.

Samlet anslået udgift 800.000 kr.

Forslaget går ud på opførelse af en tilbygning til universitetets farmakologiske institut for derved at tilvejebringe selvstændige, afsondrede lokaler til brug for de på universitetet foretagne retskemiske undersøgelser.

Den stedfundne udvikling såvel af instituttets almindelige videnskabelige arbejde som af de retskemiske undersøgelser har bevirket, at en forbedring af instituttets lokalesituation må anses for absolut påkrævet, hvis instituttet fortsat skal kunne påtage sig ansvaret for de for samfundet så vigtige retskemiske undersøgelser; det lægevidenskabelige fakultet har i denne forbindelse givet udtryk for den største bekymring ved den foreliggende situation.

Andragendet er anbefalet af retslægerådet, rigspolitichefen, rigsadvokaten og justitsministeriet.

Forslaget må af bygningstekniske grunde koordineres med det foran nævnte arbejde ved instituttet for almindelig patologi.

Udvalget kan meget anbefale, at den fornødne detailprojekteringsbevilling, ca. 22.000 kr., stilles til rådighed på forventet tillægsbevilling for indeværende finansår, således at det egentlige "byggearbejde gennemføres i finansåret 1958/59.

4. Opførelse af nyt zoologisk centralinstitut og museum på Nørre Fælled med laboratorium og studiesamling, samt laboratorier for sammenlignende anatomi og almindelig zoologi.

Samlede anslåede byggeomkostninger ca. 25 mill. kr. (ca. 22.000 m²).

Allerede i 1918 blev zoologisk museums nuværende bygning anset for så utilstrækkelig, at der af regeringen blev nedsat en kommission til at udarbejde planer til nybygninger. - Siden da er fagets og museets samlinger mere end fordoblet, personalet forøget fra 15 til over 50 og studenterantallet 4-5 dobbelt, således at situationen nu må betegnes som ganske uholdbar. - En række af de ansatte medarbejdere arbejder under sådanne vilkår, at dette alene har kunnet finde sted på grund af forventningerne om en snarlig forbedring.

Ved opførelsen af nye bygninger på Nørre Fælled vil der blive frigjort følgende lokaliteter nær universitetets hovedsæde :

- A. Det hidtidige zoologiske museum i Krystalgade (ca. 4.202 m etageareal).
- B. De af zoologisk studiesamling hidtil benyttede lokaler i Kommunitetsbygningen, Nørregade 10 (ca. 610 m²).
- C. De zoologisk museum midlertidig tildelte lokaler, Kejsergade 2, 2. sal (ca. 435 m²).

En frigørelse af disse arealer vil være absolut nødvendig for at imødekomme det teologiske fakultets, det rets- og statsvidenskabelige fakultets og det filosofiske fakultets samt universitetets administrations og øvrige centrale funktioners mest påtrængende behov for lokaleudvidelser i de kommende 10 år samtidig med, at man herved kan opnå en mere rationel og samlet placering af de humanistiske og administrationens lokaler i den indre by end hidtil.

Alternativet vil være, at universitetet allerede på meget kort sigt må søge yderligere en række ejendomme i den indre by erhvervet.

Under hensyn til den samlede plans omfang er projektet foreslået gennemført som et etapebyggeri, hvoraf 1. etape er detail-

projektet og vil kunne iværksættes, så snart de fornødne bevillinger foreligger, ligesom også forberedelserne vedrørende 2.etape er ret stærkt fremskredne, således at denne vil kunne iværksættes i kontinuation af 1.etape.

Bevillingerne vedrørende de to første etaper fordeler sig således :

1. etape.

Bygning af nyt laboratorium med studiesamling (incl. inventar).....	2.667.600 kr.
Projektering af forskningsfløj og magasinbygning	100.000 "
Projektering af nybygning for laboratoriet for sammenlignende anatomi og almindelig zoologi	30.000 "
Nyt standardinventar til de videnskabelige sam- linger (magasinbygningen).....	<u>1.430.000 "</u>
	4.227.600 kr.,

Ved gennemførelsen af foranstående frigøres studiesamlingens og laboratoriets nuværende lokaler i kommunitetsbygningen i Nørregade 10, således at disse, som ønsket af statens forvaltningsnævn, i forbindelse med de af universitetets spisestuer nu benyttede lokaler, der forventes frigjort ved spisestuernes overflytning til Bispetervet 2, kan tages i brug af universitetets kurator. Herved opnås, at hele universitetsadministrationen samles på ét sted, samtidig med at bygningen i Studiestræde 6 vil kunne stilles til rådighed for de humanistiske fag.

2. etape.

Bygning af forskningsfløj og magasinbygning	5.109.600 kr.
Projektering af 3.etape	100.000 "
Inventar til forskningsfløjen	<u>500.000 "</u>
	5.709.600 kr.

Når disse arbejder er udført, vil man kunne rømme dele af den nuværende museumsbygning, samt den etage i Kejsergade-komplekset og den del af kælderlokalerne dér, som museet disponerer over, hvilke lokaler vil kunne tages i brug af geografisk laboratorium.

De resterende arbejder, der omfatter bygning af ny fløj til laboratorierne for sammenlignende anatomi og almindelig zoologi, udstillingsfløj m.v. tænkes fordelt over yderligere 3 etaper.

Først efter de samlede arbejders gennemførelse vil den nu-

værende museumsbygning i Krystalgade helt kunne rømmes.

Udvalget må finde det meget ønskeligt, at dette arbejde, der af Københavns universitet er sat øverst på prioritetslisten over større nyarbejder, fremmes mest muligt. - Man kan derfor på nuværende tidspunkt meget anbefale, at der allerede i indeværende finansår stilles de fornødne bevillinger til rådighed til påbegyndelse af 1. etape (nyt laboratorium med studiesamling), således at arbejdet - så vidt muligt - kan fuldføres i løbet af finansåret 1958/59, samt at der i finansåret 1958/59 stilles den fornødne bevilling til rådighed til detailprojektering af 2. etape (forskningsfløj og magasinbygning), således at dette arbejde kan iværksættes i kontinuation af 1. etape i finansåret 1959/60.

Da flytningen af de videnskabelige samlinger mest rationelt foretages i det nye inventar til magasinbygningen, er en del af dette foreslået stillet til rådighed allerede i finansåret 1958/59.

Århus universitet.

I» Matematisk institut.

Samlede anslåede udgifter 1.870.000 kr.

På forventet tillægsbevilling for finansåret 1957/58 er der stillet 42.000 kr. til rådighed til detailprojektering af et nyt matematisk institut som et led i udbygningen af den matematisk-fysisk-kemiske faggruppe ved Århus universitet. - Af hensyn til en videreførelse af undervisningen ud over den allerede etablerede **forprøve**ordning, må det anses for tvingende nødvendigt, at det nye institut kan stå færdigt ved efterårssemestrets begyndelse 1958 eller i hvert fald så hurtigt efter dette tidspunkt, som det er praktisk muligt.

Detailprojekteringen forestås af et af undervisningsministeriet nedsat byggeudvalg og er så vidt fremskredet, at en iværksættelse af arbejdet vil kunne ske med meget kort varsel.

Udvalget kan meget anbefale, at den fornødne iværksættelsesbevilling stilles til rådighed hurtigst muligt.

2. Forlængelse af universitetets hovedbygning mod vest langs Ringgaden.

Samlet anslået udgift 332.000 kr.

Ved udarbejdelsen af planerne for universitetets hovedbygning i 1939/40 var det nødvendigt at foretage visse beskæringer, men

projektet blev udformet således, at man senere forholdsvis let kunne forlænge hovedbygningen med en 4 fags fløj langs Ringgaden; den nævnte fløj vil samtidig komme til at danne et naturligt forbindelsesled mellem hovedbygningen og det planlagte nye statsbibliotek, hvoraf foreløbig er opført en "bogbunker".

Bestyrelsen for universitetet har allerede i 1954 over for undervisningsministeriet stærkt fremhævet, at en snarlig opførelse af denne fløj måtte anses for meget ønskelig til afhjælpning af de humanistiske fags lokalevanskeligheder og har nu yderligere understreget, at sagen efter bestyrelsens opfattelse ikke tåler yderligere udsættelse, hvis store vanskeligheder skal undgås.

Fakultetets behov er på nuværende tidspunkt opgjort til 31 fag; opførelsen af vestfløjen samt frigørelsen af de af geografisk institut hidtil benyttede lokaler, jfr. nedenfor, vil betyde om ikke en fuldstændig så dog en meget væsentlig afhjælpning af de mest påtrængende behov.

Udvalget kan for sit vedkommende meget anbefale, at den fornødne detailprojekteringsbevilling, ca. 19.000 kr., stilles til rådighed på forventet tillægsbevilling for indeværende finansår med henblik på arbejdets gennemførelse i finansåret 1958/59.

3. Geografisk institut.

Samlet anslået udgift 945.000 kr.

Undervisningen i geografi har siden 1946 måttet klare sig med to arbejdsværelser og et lille bibliotek, samt adgang til et auditorium. Disse lokaleforhold må anses for højst utilstrækkelige, og det har været nødvendigt at anbringe en stor del af de geografiske samlinger i kelderlokaler og på en af gangene i rådhuset. - Studie- og arbejdsforholdene er nu således, at det under de nuværende betingelser vil være umuligt at gennemføre en undervisning i naturhistorie og geografi ved det naturvidenskabelige fakultet.

Ved opførelsen af den nye bygning frigøres ca. 150 m^P i universitetets hovedbygning; disse lokaler agtes stillet til rådighed for det humanistiske fakultet, jfr. foran.

I universitetets samlede planer indgår en senere opførelse af et geologisk institut og et botanisk institut samt institutter for zoologi og zoofysiologi. Disse planer er ikke endeligt foregrebet ved gennemførelsen af nærværende projekt, idet en forbedring af geografians arbejdsforhold under alle omstændigheder er bydende nødvendig.

Udvalget kan derfor anbefale, at den til detailprojektering af geografisk institut fornødne bevilling på ca. 45.000 kr. stilles til rådighed i finansåret 1957/58 med henblik på arbejdets iværksættelse i finansåret 1958/59.

1958/59.

Udover fortsættelsesarbejder eller arbejder, som er nævnt foran, kan udvalget anbefale følgende arbejder til iværksættelse i finansåret 1958/59 :

Københavns universitet.

1. Arvebiologisk institut, Tagensvej 14.

På forventet tillægsbevilling for indeværende finansår er der stilles 6.300 kr. til rådighed til detailprojektering af en meget påkrævet udvidelse af arvebiologisk institut, gående ud på tilbygning af en etage (1.sal).

Den endelige udgift må efter de foreliggende oplysninger anslås til 386.500 kr.

Udvalget kan anbefale, at dette arbejde gennemføres i finansåret 1958/59.

2o Indretning af Handels- og Kontoristforeningens tidligere bygning på Bispetorvet.

I 1946 tiltrådte folketingets finansudvalg, at universitetet erhvervede den nævnte ejendom for 1 mill. kr. med overtagelse, når foreningens nye bygning var opført og taget i brug. - Ejendommen er herefter overtaget af universitetet pr. 1. december 1956.

Det forudsattes i sin tid ved erhvervelsen af ejendommen, at dennes kælder, stueetage og en del af 1.etage uden væsentlige ombygninger kunne anvendes af universitetets spisestuer, som ganske har sprængt sine hidtidige rammer. - Det til spisestuerne hørende køkken var påregnet placeret i ejendommens kælderetage gennem udvidelse af det hidtidige køkken. - Sundhedskommissionen for København har imidlertid i forbindelse med udarbejdelsen af planerne for bygningens endelige overtagelse udtalt, at man ikke fortsat vil kunne godkende de omhandlede kælderlokaler til brug som køkken- eller arbejdslokaler, hvorfor planerne for bygningens indretning til det heromhandlede formål har måttet optages til indgående nye overvejelser.

Udover til spisestuerne agtes bygningen, der foreløbig kun har kunnet tages midlertidigt i brug til forskellige formål, anvendt til indretning af auditorier, laboratorier m.v. fortrinsvis for de humanistiske faggrupper.

Udvalget må anse det for meget ønskeligt, at bygningen snarest muligt kan tages i brug fuldt ud til de forudsatte formål og kan meget anbefale, at sagen fremmes mest muligt; da de **bygningstekniske** overvejelser formentlig ikke vil kunne være afsluttede så hurtigt, at arbejdet vil kunne iværksættes allerede i vinter, har man ment at måtte henføre forslaget til bygge- og anlægskvoten for finansåret 1958/59. - Efter de foreliggende oplysninger er udgiften rent anslået opført med 1 mill. kr.

3. Opførelse af et nyt institut for matematik, fysik og kemi på Nørre Fælled.

Anslået samlet udgift 30 mill. kr.

Der er i indeværende finansår stillet 500.000 kr. til rådighed til detailprojektering af den omhandlede bygning. Projekteringen forestås af et af ministeriet nedsat byggeudvalg.

Ved forslagets gennemførelse frigives forskellige lokaler på Blegdamsvej, som forudsættes stillet til rådighed for instituttet **for** teoretisk fysik.

Udvalget kan meget anbefale, at byggearbejderne iværksættes, så snart detailprojekteringen er afsluttet. - Byggeriet forudsættes gennemført på 2 år, men udvalget må efter indhentede oplysninger anse det for tvivlsomt, om det - uanset at arbejdet forceres mest muligt - vil være praktisk muligt at udnytte mere end højst 5 mill. kr. af en given bevilling i finansåret 1958/59; man har derfor ment foreløbig at kunne foreslå 5 mill. kr. reserveret til dette formål i finansåret 1958/59.

4. Opførelse af et Nordisk institut for teoretisk atomfysik.

Anslået samlet udgift 6 mill. kr.

I overensstemmelse med en rekommandation fra Nordisk Råd og indstilling fra et nordisk samordningsudvalg i tilslutning hertil **har** den danske stat over for de øvrige nordiske lande givet tilsagn om at ville stille de til et nordisk institut for teoretisk atomfysik fornødne lokaler til rådighed, samt bekoste disses indretning og afholde de til deres benyttelse og vedligeholdelse nødvendige udgifter.

De øvrige udgifter til stipendier, forelæsninger og afløn-

ninger m.v. fordeles blandt de deltagende lande i forhold til befolkningstallet.

Instituttet tænkes opført i tilslutning til instituttet for teoretisk fysik ved Københavns universitet.

Efter de forudgående forhandlinger er det forudsat, at instituttet, der allerede har startet sin virksomhed i begrænset omfang på midlertidig basis, opføres hurtigst muligt.

Udvalget kan i overensstemmelse hermed anbefale, at der stilles 3 mill. kr. til rådighed til det omhandlede formål i hvert af finansårene 1958/59 og 1959/60.

Århus universitet.

1. Kemiske institutter.

Samlet anslået udgift 9.820.000 kr. (excl. videnskabeligt udstyr m.v.).

Der er i indeværende finansår stillet en detailprojekteringsbevilling på 185.500 kr. til rådighed for dette arbejde på grundlag af en samlet anslået udgift på 6.950.000 kr. - På grund af krav om indretning af beskyttelsesrum samt udvidelse af projektet med en etage under hensyn til nye studieplaner, må de samlede udgifter nu anslås til 9.820.000 kr., heri dog inkluderet en tidligere til rådighed stillet bevilling på 500.000 kr. til en auditoriebygning. - Detailprojekteringen forestås af et af undervisningsministeriet nedsat byggeudvalg, men har midlertidigt måttet stilles i bero på endelig afklaring af visse problemer vedrørende de grundarealer, hvorpå bygningerne agtes opført. Disse spørgsmål forventes dog løst i nær fremtid.

Udvalget kan meget anbefale, at dette byggeri, der er et nødvendigt led i videreudbygningen af den matematisk-fysisk-kemiske faggruppe ved Århus universitet, fremmes i direkte continuation af detailprojekteringen, således at der reserveres 3 mill. kr. til dette formål i finansåret 1958/59.

2. Fysisk institut.

Efter planerne er det hensigten, at fysisk institut helt skal overtage det hidtidige normal-anatomiske institut ved dettes flytning til nyopførte lokaler i sommeren 1958.

Til ombygning og videnskabeligt udstyr i forbindelse med fysikkens overtagelse af det hidtidige normal-anatomiske institut er ansøgt om anslået 530.000 kr., fordelt med 360.000 kr. i 1958/59 og

170.000 kr. i 1959/60.

Blandt andet forsinkelsen i opførelsen af de kemiske institutter vil nødvendiggøre, at kemien i et vist omfang midlertidigt må anbringes sammen med fysikken i det hidtidige normal-anatomiske institut, hvilket vil medføre nogen ændring i de foran angivne tal.

Udvalget kan principielt anbefale, at de fornødne bevillinger stilles til rådighed i det omfang, det nedsatte byggeudvalg måtte skønne nødvendigt. - Byggekvotemæssigt må man mene, at den fornødne kvote i givet fald vil kunne dækkes inden for de foran til kemien afsatte 3 mill. kr. i finansåret 1958/59.

SAMMENFATNING.

I overensstemmelse med det anførte kan udvalget meget anbefale, at der stilles yderligere følgende anslåede beløb til rådighed for universitetsbyggeri på bygge- og anlægsbudgetterne for finansårene 1957/58 og 1958/59 :

	1957/58.	1958/59.	(1959/60 f.f.)
<u>Københavns universitet.</u>	kr.	kr.	kr.
Instituttet for almindelig patologi	+) 200.000	53.000	
Patologisk-anatomisk inst.	130.000		
Farmakologisk institut	22.000 ⁺⁺⁾	800.000	
Zoologisk centralinstitut og mus eum :			
1. etape	600.000	2.070.000	20.000.000
2. etape (projektering og inventar).		1.000.000	
Arvebiologisk institut		386.000	
H. & K.s bygning, Bispetorvet		1.000.000	
Nyt matematisk-fysisk-kemisk in- stitut på Nørre Fælled		5.000.000	25.000.000
Nordisk institut for teoretisk atomfysik		3.000.000	3.000.000
<u>Århus universitet.</u>			
Matematisk institut	500.000	1.370.000	
Hovedbygningens vestfløj	19.000 ⁺⁺⁾	311.000	
Kemiske institutter samt fysisk institut		3.000.000	7.500.000
Geografisk institut	45.000 ⁺⁺⁾	900.000	
	kr. 10516.000	18.890.000	(55.500.000)

+) Fondsmidler.

++) Projekteringsbevilling.

Det tilføjes, at udvalget snarest muligt vil fremkomme med en samlet indstilling for hele 10-års perioden.

Den 15. januar 1958.

sign. :

Sv. Albinus

H. Bach

E.A. Koch

W. Munck

Leo Nielsen

E. Thrane

E. Warburg

A. Vøhtz
(formand).

(næstformand)

/B. Brynskov
sekr.

KØBENHAVNS UNIVERSITET
UNIVERSITETETS REKTOR.
Frue Plads - Tlf. C. 10828.
Universitetets kurator
Studiestræde 6 - Tlf. Mi. 4570.

J.Nr. 114.

København, den 13. juli 1957.

På et møde hos daværende undervisningsminister Bomholt den 11. februar d.å., ved hvilket møde bl.a. finansminister Kampmann var til stede, drøftedes Københavns universitets byggeplaner, og der blev af finansministeren fremsat ønske om, at der blev opstillet en generalplan for universitetets byggeri i de kommende 10 år.

I henhold hertil skal man, idet man henviser til de medfølgende, i slutningen af nærværende skrivelse nævnte bilag, som indeholder de af universitetets fakulteter og institutioner fremsatte ønsker om bygningsmæssige udvidelser udtale følgende :

Det vil af bilagene ses, at det er meget betydelige udvideiser af universitetets arbejdsmuligheder, som påtrænger sig, og dette kan ikke undre, idet universitetets udbygning i sidste generation har været meget sparsom såvel absolut som i sammenligning med de arbejdsmuligheder, der er givet de tekniske fag, og det står nu slet ikke i tilstrækkelig grad udrustet til at udfylde de opgaver, som et demokratisk samfund med rette kan forvente, at et universitet kan magte.

Dette gælder såvel de humanistiske videnskaber, som de naturvidenskabelige, og for de sidstes vedkommende, kommer yderligere det forhold i forgrunden, at den basale naturvidenskabelige forsknings kår snart vil blive afgørende for den økonomiske og tekniske udvikling i sarafundet.

Forholdene akcentueres stærkt ved, at de store årganges uddannelse vil lægge meget stort pres på universitetet, idet det ville være en meget stor ulykke, hvis 7 årgange studenter ikke skulle kunne få tilstrækkelig og grundig uddannelse, den investering, der måtte blive nødvendig for at hindre en sådan ulykke, vil hurtigt være indtjent.

Over de af fakulteterne og institutionerne fremsatte ønsker om lokalemæssige udvidelser kan anføres følgende oversigt ;

I. Det teologiske fakultet.

Teologisk laboratoriums nuværende lokaler i Studiegården (ialt ca. 300 m² etageareal) ønskes erstattet med lokaler omfattende :

4 læsesale med bibliotek (for bibelsk eksegese, kirkehistorie med arkæologi, systematisk teologi, missionshistorie).

3 studierum på hver 4 pladser med tilhørende reoler til brug for specialstuderende og kandidater under videre uddannelse.

En stor øvelsessal til 50 tilhørere.

En mindre øvelsessal til 20 tilhørere.

10 professorværelser.

4 værelser til lektorer, undervisningsassistenter, amanuenser og en kontorassistent (bilag 1).

II. Det rets- og statsvidenskabelige fakultet.

1. Den retsvidenskabelige afdeling.

Der ønskes en væsentlig udvidelse og omlægning af de lokaler, der står til rådighed for fakultetet (ca. 922 m² i Studiegården, 1. sal og ca. 212 m² i ejendommen Sankt Peders Stræde 19). I tilslutning til juridisk laboratorium ønskes plads til retsvidenskabelig forskning for kandidater, som foretager et videregående studium (bilag 2).

2. Den statsvidenskabelige afdeling, omfatter det økonomiske laboratorium, det statistiske institut og det sociologiske institut (bilag 3).

a. Det økonomiske laboratoriums nuværende lokaler i Studiegårdens 2. etage (530 m²) ønskes forøget med de af det historiske laboratorium hidtil benyttede lokaler i samme etage (142 m²), således at det økonomiske laboratorium kan disponere over hele Studiegårdens 2. etage med undtagelse af den vestlige halvdel af de lokaler, der for tiden anvendes af instituttet for historie og samfundsøkonomi (232 m²) (bilag 4).

b. Det statistiske instituts lokaler i Sankt Peders Stræde 19 (67 m²) ønskes udvidet til ca. 140 m², (bilag 5).

c. Det sociologiske institut, der har lokaler i Metroannekset (108 m²) må forudses at få et større behov for lokaleplads, efterhånden som instituttets forskningsområde vokser (bilag 6).

III. Det lægevidenskabelige fakultet (bilag 7-8).

1. Rigshospitalets ombygning er af fakultetet fremhævet som

den største og mest påtrængende opgave. Sagen herom behandles i det af undervisningsministeriet nedsatte byggeudvalg og skal derfor ikke gøres til genstand for nærmere omtale i nærværende skrivelse.

2. Radiumstationens ændring til eksperimentelt klinisk forskningsinstitut med udbygning af de radiofysiske og radiobiologiske laboratorier (bilag 9).

3. Det medicinsk-anatomiske institut. Universitetsparken 1, lider under utilstrækkelige pladsforhold. Instituttet for almindelig zoologi samt instituttet for sammenlignende anatomi og zoologisk teknik optager bygningens sydfløj. Disse institutter tænkes placeret i den planlagte nybygning til det zoologiske museum, hvorefter de ledigblevne lokaler tænkes inddraget i det medicinsk-anatomiske institut (bilag 10).

4. Det medicinsk-fysiologiske institut, Juliane Mariesvej 28, ønskes udvidet med 2 undervisningslokaler med plads til 50 studerende (bilag 11).

5. Det biokemiske institut, Juliane Mariesvej 30, har som følge af de senere års udvikling indenfor biokemien og det dermed voksende studentertal behov for lokaleudvidelser på mindst 50 %. Udvidelsen tænkes gennemført enten ved inddragelse af de af det gymnastikteoretiske laboratorium benyttede lokaler eller ved at bygge en ny etage på midterfløjen eller at bygge ovenpå den nuværende auditoriefløj. Til brug for undervisningen i biokemi og fysiologi ønskes opført en bygning indeholdende 4-6 mindre auditorier (skolestuer), der hver kan rumme ca. 25 studenter (bilag 12).

6. Det arvebiologiske institut, **Tagensvej** 14, ønskes udvidet med en etage, hvortil der ifølge undervisningsministeriets skrivelse af 9/4 1957, j.nr. 670/56, på forventet tillægsbevilling for finansåret 1957/58 er stillet et beløb af kr. 6.300,00 til rådighed til detalprojektering.

Endvidere har instituttet fremsat ønske om opførelse af en auditoriebygning samt en bolig for instituttets leder (bilag 13).

7. Det patologiak-anatomiske institut, Frederik den 5.tes vej 11. Med skrivelse af 4/5 1957 til undervisningsministeriet har man fremsendt et af bygningsinspektør **K. Gottlob** udarbejdet forslag til ombygning af den nuværende kursussal, indretning af en kursussal i museumssalen, indretning af magasinrum i bestyrerboligens kælder samt installation af ventilationsanlæg og reparation af gulvene i

instituttets dyrestald.

Endvidere ønskes det nu forældede auditorium indrettet til laboratorier med samtidig opførelse af et nyt auditorium (bilag 14).

I forbindelse med enten det **patologisk-anatomiske** institut eller med det psykiatriske laboratorium på rigshospitalet ønskes udbygget et hjernepatologisk institut med tilhørende laboratorier, kontor, demonstrationslokaler og dyrestalde m.v. (bilag 15).

8. Universitetets hygiejniske institut og Budde-laboratorium.
Blegdamsvej 21.

Instituttet søges udvidet ved, at Statens Vitaminlaboratorium, der har lokaler i bygningen, overføres til det kommende statens levnedsmiddelinstitut eller til en anden institution. I så tilfælde vil instituttets pladsbehov kunne dækkes indenfor den nuværende bygnings rammer i det første 10-år, idet mindre lokaleændringer dog er påkrævede.

De til instituttet hørende hydrobiologiske og lufthygiejniske laboratorier ønskes udbygget. Det findes endvidere ønskeligt, at der under socialministeriet oprettes et institut for socialforskning (bilag 16).

9. Instituttet for almindelig patologi, Juliane Mariesvej 22.
Ved skrivelse herfra af 28/2 1957 har man fremsendt et af bygningsinspektør K. Gottlob udarbejdet forslag til udvidelse og ombygning af den til instituttet hørende dyrestaldbygning samt til opførelse af en ny dyrestaldbygning. Endvidere har man ved skrivelse herfra af 13/6 1957 anmodet om bemyndigelse til at lade bygningsinspektøren udarbejde et overslag over udgifterne i forbindelse med indretningen af et kølerum m.v. på instituttet (bilag 17).

10. Instituttet for almindelig farmakologi, Juliane Mariesvej 20.

Ved skrivelse herfra af 31/1 1957 har man indstillet til ministeriet, at der stilles et beløb af 22.000 kr. til rådighed til detailprojektering af en selvstændig bygning for instituttets retskemiske afdeling.

11. Der ønskes oprettet et kemisk institut, der udelukkende skulle undervise medicinske studerende. Der er endvidere fremsat ønske om, at det lægevidenskabelige fakultet overtager det biofysiske laboratorium, og at dette fremtidig udbygges til at institut for fysisk biologi (bilag 18).

IV. Det filosofiske fakultet.

Der foreligger for undervisningsministeriet og boligministeriet et forslag om indrettelse af udvidede lokaler for det historiske laboratorium i ejendommen Bispetorvet 2 samt om indretning af lokaler for centralasiatisk institut, ægyptologisk institut, semitisk laboratorium, indisk filologi og iransk filologi i ejendommen Kejsergade 2 og Gråbrødretorv 8, stueetagen og 1. sal.

Ved geografisk laboratoriums flytning til ejendommen **Kejsergade** 2 m.v. frigøres en del af 3. salen i Studiegården og nogle lokaler i ejendommen, St. Kannikestræde 13. Disse lokaler var tænkt stillet til rådighed for det filosofiske fakultet, blandt andet til en hårdt tiltrængt udvidelse af psykologisk laboratorium.

Det filosofiske fakultets ønsker om forbedrede lokaleforhold ville dog hermed langt fra være opfyldt, idet der fra fakultetets side foreligger ønske om forbedrede pladsforhold for en lang række af de under fakultetet hørende laboratorier og discipliner, herunder det musikvidenskabelige institut, det filosofiske laboratorium, det filologiske laboratorium og det færøske laboratorium samt slaviske sprog, indologi, sinologi, iranske sprog, middelalderforskning og stednavneudvalget (bilag 19-20).

V. Det matematisk-naturvidenskabelige fakultet, (bilag 21-22).

1. Opførelse af et nyt zoologisk museum på Nørre Fælled med laboratorium og studiesamling samt laboratorier for sammenlignende anatomi og almindelig zoologi (ca. 17.000 m², byggeomkostninger 25-26 mill. kr. - bilag 23).
2. Et institut for matematik, fysik og kemi på Nørre Fælled (ca. 22.000 m², byggeomkostninger ca. 30 mill. kr. - bilag 24).
3. Et geologisk institut og museum på Nørre Fælled (ca. 12.000 m², byggeomkostninger 18 - 20 mill. kr. - bilag 25).
4. Et geografisk institut på Nørre Fælled (ca. 3.000 m², byggeomkostninger 3 - 5 mill. kr. - bilag 26).
5. Botanisk museum og centralbiblioteks overtagelse af kemisk laboratoriums og mineralogisk instituts og museums hidtidige lokaler i ejendommen Øster Voldgade 5 - 7 (ca. **4.590** m² excl. kælderareal - bilag 27).

6. Institut for teoretisk fysiks overtagelse af matematisk instituts fysisk laboratoriums hidtidige lokaler Blegdamsvej 15, (ca. 1.400 m²).

VI. Universitetets administration.

Rektors kontorer og dekanatskontorerne er beliggende i Kommunitetsbygningen og den gamle professorbolig, kurators kontorer i ejendommen, Studiestræde 6, og studenterrådets kontor i konsistoriebygningen. Om samtlige disse administrationsgrene gælder det, at de lever under stærkt indskrænkede pladsforhold, og med de forøgede krav, som vil blive stillet til administrationen ved den forventede udvidelse af universitetets virksomhed, vil en væsentlig udvidelse af administrationens lokaleforhold være påtrængende nødvendig, og det vil endvidere af praktiske hensyn være overordentligt ønskeligt, at rektors og kurators kontorer placeres i samme bygning eller bygningskompleks.

VII. Fælles lokaler.

Universitetets auditorier og øvelsessale i den indre by er overbelastede, og indretning af flere laboratorier og øvelsessale er meget påkrævet.

Universitetets rektor og kurator må finde, at det lægevidenskabelige fakultets foran under nr. III, 4 - 7 og 9 - 10 nævnte ønsker og det matematisk-naturvidenskabelige fakultets under V, 1 - 4 nævnte ønsker alle er så vigtige og påtrængende, at de bør indgå i en 10-års generalplan for universitetets byggeri. Ved gennemførelsen af disse byggeforetagender, bliver der frigjort en række bygninger og lokaliteter, af hvilke de nævnte fakulteter selv ønsker at lægge beslag på de under III, 3 og V, 5 - 6 nævnte til de samme steds nærmere angivne formål. Også disse ønsker må universitetets rektor og kurator anse for fuldt berettigede og anbefale til imødekommelse indenfor 10-års planen.

Herudover bliver ved imødekommelse af de under V, 1 og 4 nævnte ønsker følgende lokaliteter frigjort i den indre by nær universitetets hovedsæde :

o

- A. Det hidtidige zoologiske museum i Krystalgade (ca. 4.202 m etageareal).

- B. De af zoologisk studiesamling hidtil benyttede lokaler i Kommunitetsbygningen, Nørregade 10 (ca. 610 m)•
- C. De zoologisk museum tildelte lokaler, Kejsergade 2, 2.sal (ca. 435 m²).
- D. De geografisk laboratorium tildelte lokaler, Kejsergade 2, 3¹ og 4¹ sal (ca. 785 m²).

Undertegnede rektor og kurator er af den opfattelse, at de således frigjorte lokaler nær universitetets hovedsæde vil være tilstrækkelige, men på den anden side også absolut nødvendige til at imødekomme det teologiske fakultets, det rets- og statsvidenskabelige fakultets og det filosofiske fakultets samt universitetets administrations og øvrige centrale funktioners mest påtrængende krav om lokaleudvidelser i de kommende 10 år. For det musikvidenskabelige instituts vedkommende vil det være meget ønskeligt, at der tilvejebringes en nybygning, navnlig såfremt de af instituttet i Kunstindustrimuseet lejede lokaler måtte blive opsagt, hvilket må befrygtes. Nogen endelig plan for de nævnte frigjorte lokalers nærmere anvendelse ser man sig ikke på nærværende tidspunkt i stand til at fremlægge, men man kan angive følgende foreløbige skitse til en fordeling af disse lokaliteter i forbindelse med en lokaleomlægning, som tilstræber en mere rationel og samlet placering af de humanistiske fakulteters og administrationens lokaler i den indre by, som vil kunne blive af væsentlig betydning for universitetets virksomhed.

I. Det teologiske fakultet.

Ejendommen, Studiestræde 6, forhuset (ca. 660 m exol. kælder- og tagetageareal).

II. Det rets- og statsvidenskabelige fakultet.

Studiegården 1., 2. og 3. sal (2.766 m²).

IV. Det filosofiske fakultet.

1. Hele ejendommen Kejsergade 2, **Gråbrødretorv** 8 samt Niels Hemmingsensgade 19-21 (ca. 1.985 m excl. kælderareal).
2
2. Hele ejendommen, St. Kannikestræde 13 (ca. 756 m excl. kælderareal).
3. Loftsetagen i Metroannekset (ca. 100 m).
4. Bispetorvet 2, 3.sal (historisk laboratorium) (ca. 370 m)
5. Hele ejendommen Sankt Peders Stræde 19 (kunne tænkes anvendt til psykologisk laboratorium og cand.psych.-studiet)

(oa. 835 m^o excl. kælderareal).

6. Eventuelt ejendommene Bredgade 62 o.g. og Fredericiagade 18 (ca. 670 m²) som dog muligvis bør afgives til udvidelse af medicinsk-historisk museum.

VI. Universitetets administration.

- 1, Rektors og kurators kontorer og konsistoriums mødesal : Hele kommunitetsbygningen samt den gamle professorbolig og konsistoriebygningen (ca. 3.050 m² excl. kælderareal).
2. Studenterrådets kontor, dekanatskontorer og andre kontorer (Folkeuniversitetsundervisningen, Danske Studerendes Fællesråd, Danmarks internationale Studenterkomite, Dansk Studieoplysningskontor, Danske Studenterlejre, professorernes skrivestuer m.v.) samt et antal arbejdsværelser for professorer: Det hidtidige zoologiske museum, Krystalgade.

VII. Fælles lokaler.

1. Zoologisk museums midterhal tænkes indrettet til lærerforsamlings- og auditorium.
2. Studiegårdens stueetage kunne tænkes indrettet til øvelses- og læsestuer og eventuelt opholdsstuer til studerende ved samtlige humanistiske fakulteter.
3. Universitetsannekset kunne frigøres for kontorer og laboratorier og helt anvendes til auditorier og øvelsessale.

I henhold til det anførte skal man herved opstille følgende forslag til generalplan for Københavns universitets byggeri i de kommende 10 år :

STRAKS.

- a) **II.** Bevilling til ombygning af lokaler i Studiegården til brug for det økonomiske laboratorium.
- b) **III.** Bevilling til byggearbejder ved instituttet for almindelig patologi 52.580 kr.
- c) **III.** Bevilling af tilbygning af en etage på arvebiologisk institut 350.000 kr.
- d) **III.** Bevilling til byggearbejder i patologisk-anatomisk institut, 65.000 kr.
- e) **IV.** Bevilling til indretning af 2.sal i St. Kannikestræde 13.
- f) **VII.** Bevilling til indretning af Handels- og Kontoristforeningens

bygning og bygningen i Kejsergade til universitetsinstitutter m.v.

1. ETAPE.

- a) III. Bevilling til opførelse af en tilbygning til farmakologisk institut til de retskemiske undersøgelser (ca. 800.000 kr.).
- b) V. Bevilling til opførelse af nybygning for zoologisk **studie-**samling og laboratorium, projektering af bygninger i forbindelse hermed for laboratorium for sammenlignende anatomi og for almindelig zoologi, projektering af nybygning af forskningsfløj og magasin for zoologisk museum samt nyt standardinventar til museet (ca. 4.200.000 kr.).
- c) V. Bevilling til projektering af nybygning for fagene matematik, fysik og kemi.

2. ETAPE.

- a) III. Bevilling til opførelse af et auditorium ved arvebiologisk institut samt indretning af en tjenestebolig for institutbestyreren (ca. 350.000 kr.)
- b) V. Bevilling til opførelse af forskningsfløj og magasinbygning for zoologisk museum, projektering af udstillingsbygningen samt inventar til forskningsfløjen (ca. 5.700.000 kr.).
- c) V. Bevilling til opførelse af institut for matematik, fysik og kemi. (1. halvdel af bevillingen, ca. 15.000.000 kr.).
- d) VI. Bevilling til ombygning af Kommunitetsbygningen og den gamle professorbolig til brug for universitetets administration.

3. ETAPE.

- a) III. Udvidelse af blodtypeafd. på retsmedicinsk institut (ca. 250.000 kr.).
- b) III. Udvidelse af biokemisk institut (ca. 250.000 kr.).
- c) V. Bevilling til bygning af fløj til zoologisk museum, indeholdende laboratorier for sammenlignende anatomi og for almindelig zoologi, samt til Hvalhal og to tjenesteboliger (ca. 5.600.000kr.).
- d) V. Bevilling til bygning af institut for matematik, fysik og kemi (2.halvdel af bevilling, ca. 15.000.000 kr.).

4. ETAPE.

- a) III. Bevilling til ombygning af patologisk-anatomisk institut

(indretning af hjernepatologisk laboratorium og af oftalmopatologisk laboratorium samt tilbygning af nyt demonstrationsauditorium (ca. 600.000 kr.).

- b) IV. Bevilling til opførelse af en bygning for universitetets børnepsykologiske klinik (evt. på Blegdamshospitalets grund).
- c) V. Bevilling til bygning af og inventar til zoologisk museums udstillingsfløj (1.halvdel, ca. 4.100.000 kr.).
- d) V. Bevilling til ombygning af matematisk institut og fysisk laboratoriums lokaler til brug for instituttet for teoretisk fysik.

5. ETAPE.

- a) III. Bevilling til ombygning af lokalerne for laboratorium for sammenlignende anatomi og for almindelig zoologi til brug for medicinsk-anatomisk institut.
- b) IV. Bevilling til opførelse af en nybygning for musikvidenskabeligt institut (under forudsætning af erhvervelsen af Blegdamshospitalets grund).
- c) V. Bevilling til bygning af og inventar til zoologisk museums udstillingsfløj (2.halvdel, ca. 4.100.000 kr.).
- d) V. Bevilling til projektering af en nybygning for mineralogisk museum.
- e) VI-VII. Bevilling til projektering af ombygning af zoologisk museums bygning i Krystalgade til brug for de humanistiske fakulteter og universitetets administration.

6. ETAPE.

- a) V. Bevilling til opførelse af en nybygning for mineralogisk museum (1. halvdel, ca. 10.000.000 kr.).
- b) VI-VII. Bevilling til ombygning af zoologisk museums bygning i Krystalgade til brug for de humanistiske fakulteter og universitetets administration.

7. ETAPE.

- a) V. Bevilling til opførelse af en nybygning for mineralogisk museum (2. halvdel, ca. 10.000.000 kr.).
- b) V. Bevilling til projektering af bygning for geografisk laboratorium og bygning for geofysik og meteorologi.

8. ETAPE.

- a) V. Bevilling til opførelse af nybygning for geografisk laboratorium (1. halvdel, ca. 2.500.000 kr.).
- b) V. Bevilling til ombygning af nuværende kemiske laboratorium og mineralogisk museum til brug for botanisk museum m.v.

9. ETAPE.

- a) V. Bevilling til opførelse af en nybygning for geografisk laboratorium (2. halvdel, ca. 2.500.000 kr.).
- b) V. Bevilling til opførelse af en nybygning for geofysik og meteorologi (1. halvdel, ca. 2.500.000 kr.).

10. ETAPE.

- a) V. Bevilling til opførelse af en nybygning for geofysik og meteorologi (2. halvdel, ca. 2.500.000 kr.).

Til sagen ønsker man iøvrigt at knytte følgende bemærkninger:

Ved gennemførelsen af foranstående 10-års plan vil Københavns universitets arealreserver være opbrugt, og som yderligere udvidelsesmuligheder råder universitetet herefter kun over nogle få saneringsmodne ejendomme i Studiestræde, Sankt Peders Stræde og i **Kejse rgadekarenen**.

Af hensyn til universitetets fremtid vil det være absolut påkrævet at have opmærksomheden henvendt på muligheden for at erhverve ejendomme og arealer til senere udvidelse af universitetet.

For så vidt angår det lægevidenskabelige og det matematisk-naturvidenskabelige fakultet bør man, som undertegnede rektor tidligere har gjort opmærksom på, undersøge muligheden for erhvervelse for universitetet af Blegdamshospitalets grund, hvorved de lægevidenskabelige og matematisk-naturvidenskabelige fakulteters pladskrav ville være dækket på bedste måde for en lang årrække.

Man skal i forbindelse hermed henlede opmærksomheden på, at universitetets børnepsykologiske kliniks lokaler er meget uhensigtsmæssige, og da de bør ligge i nærheden af rigshospitalet, vil det være meget ønskeligt, om man enten fik rådighed over én af pavillonerne ved Blegdamshospitalet eller byggede til den omhandlede institution på Blegdamshospitalets grund ud mod Nørre Alle.

Det ville også for rigshospitalet være af stor værdi, om man under dettes ombygning kunne få rådighed over ca. 200 senge i

Blegdamahospitalet - eller i Militærhospitalet - mens den store og meget besværlige ombygning stod på.

For de humanistiske fakulteters vedkommende bør man sikre sig samtlige grunde i kareen Studiestræde, Lars B3ørnsstræde, Sankt Peders Stræde og endvidere have opmærksomheden henvendt på bygninger i St. Kannikestræde, herunder **K.F.U.K.'s** bygning, samt kareerne mellem St. Kannikestræde og Skindergade.

Til gennemførelse af foranstående byggeprogram ville man fra universitetets side sætte megen pris på, om der kunne nedsættes et byggeudvalg med repræsentanter for undervisningsministeriet, finansministeriet, boligministeriet og universitetet. For universitetets vedkommende ville man ønske sig repræsenteret i et sådant udvalg ved rektor, kurator og universitetssekretæren, og man ville finde det ønskeligt, om en tjenestemand for universitetets økonomiske forvaltning varetog eller deltog i udvalgets sekretariatsforretninger.

Med nærværende skrivelse følger nedennævnte bilag i afskrift :

1. Skrivelse af 22/1 1957 fra det teologiske fakultet.
2. " " 19/1 " " " rets- og statsvidenskabelige fakultet.
3. " " 15/1 " " " it it it
4. " " 15/1 " " " universitetets økonomiske laboratorium.
5. " " 12/1 " " " " statistiske institut.
6. " " 16/1 " " " " sociologiske institut.
7. " " 8/2 " " " " lægevidenskabelige fakultet,
8. " " 23/4 " " " ti ti n
9. " " 4/1 " " " professoren ved radiumstationen.
10. " " 7/1 " " " universitetets mediøinsk-anatomiske institut.
11. " " 4/1 " " " det medicinsk-fysiologiske institut.
12. " " 18/1 " " " " biokemiske institut.
13. " " 3/1 " " " " arvebiologiske institut.
14. " " 28/12 " " " " patologisk-anatomiske institut,
15. " " 22/1 " " " dr. med. Erna Christensen,
16. " " 3/1 " " " universitetets hygiejniske institut.
17. " " 12/1 " " " universitetets institut for almindelig patologi.
18. " " fra professorerne E. Lundsgaard, Rich. Ege og P.Buchthal,
19. " " af 16/5 1957 fra Stednavneudvalget.
20. " " 2/2 " " " det filosofiske fakultet.

21. Skrivelse af 6/2 1957 fra det matematisk-naturvidenskabelige fakultet.
22. " " 12/2 " " " " "
23. " " 27/12 1956 " professor, dr. phil. R. **Spärck**.
24. " " 21/1 1957 " professorerne A. Langseth, Børge Jensen og **Ebbe** Rasmussen.
25. " " 25/I " " universitetets mineralogisk-geologiske institut og mineralogisk museum.
26. " " 9/1 " " universitetets geografiske laboratorium.
27. " " 9/1 " " direktøren for universitetets botaniske have.

sign. Erik Warburg
rektor

sign. Erik Koch
kurator

ÅRHUS UNIVERSITET
Lærerforsamlingen

Bilag 3.
Århus, den 24. juni 1957,

Undervisningsministeriet har ved skrivelse af 19. februar 1957, journal nr. 259/57, anmodet om, at der af universitetet måtte blive udfærdiget et byggeprogram for samtlige fakulteter for en 10-årig periode, eventuelt opstillet i to 5-års perioder, således at de enkelte byggeønsker så vidt muligt opføres i prioritetsorden og med angivelse af de samtlige anlægsudgifter.

Det humanistiske fakultet har i sin skrivelse af 18. marts 1957 redegjort for det behov for flere lokaler, der allerede i en år-række har eksisteret, samt for de ønsker der måtte næres om udvidelser på længere sigt, og udtalt, at fakultetet anser forlængelse af hovedbygningen langs Ringgaden for det primære ønske.

Fakultetet har derhos udtalt, at det er interesseret i, at der iøvrigt lediggøres lokaler i hovedbygningen, således at disse efterhånden kan stilles til rådighed for fakultetet.

Endvidere anser fakultetet det for påkrævet, at der inden for en 10-årig periode søges fornøden bevilling til en mindre udvidelse af musikvidenskabeligt institut.

Det lægevidenskabelige fakultet har ved skrivelse af 4. april 1957 udtalt, at de mest påtrængende ønsker fra fakultetet om lokaler er imødekommet.

Med hensyn til konkrete ønsker i den nærmeste fremtid søges bevilling til indretningen af undervisningslokaler i forbindelse med en ny behandlingsbygning ved Sindssygehospitalet i Risskov, ligesom fakultetet understreger betydningen af, at der oprettes særlige professorater for medicinsk fysik og medicinsk kemi, og at der sikres mulighed for, at disse professorater kan placeres i selvstændige bygninger.

Det økonomisk-luridiske fakultet har ved skrivelse af 22. maj 1957 udtalt, at pladsforholdene inden for fakultetet er så trange, at en udvidelse i nær fremtid er uomgængelig nødvendig, og primært fremsat forslag om, at østfløjen inden for de første 5 år udbygges til ialt 5 etager. Fakultetet er imidlertid klar over, at dette for-

slag eventuelt ikke giver den bedste løsning far en samlet byggeplan, og er derfor linder hensyn til helhedens tarv gået med til, at der indgives ansøgning om bevilling til en nyordning, der placerer fakultetets lokaler uden for hovedbygningen.

Det teologiske fakultet har ved skrivelse af 27. februar 1957 redegjort for den pladsmangel, fakultetet kommer til at lide under inden for de kommende 10 år, og foreslået, at fakultetet overtager 1.sal af østfløjen af hovedbygningen og de første 6 fag af hovedfløjen regnet fra østfløjen mod vest.

Det naturvidenskabelige fakultet har ved skrivelse af 25. marts 1957 meddelt byggeplanerne vedrørende den matematisk-fysiske faggruppe og den naturhistorisk-geografiske faggruppe. Planerne for den matematisk-fysiske faggruppe, hvorom der nærmere er redegjort i skrivelse af 29. oktober 1956, er uforandret opført under lærerforsamlingens byggeprogram punkt B (jfr. nedenfor p. 4).

Faggruppens byggeprogram gælder for den første 5-års periode, men med hensyn til den anden 5-års periode kan fakultetet på grund af de forskellige discipliners rivende udvikling ikke afgive nogen udtalelse på nærværende tidspunkt.

Med hensyn til udbygningen af den naturhistorisk-geografiske faggruppe er der fremsendt følgende byggeplan :

	1957-58	1958-59	1959-60	1960-61
Geografisk institut	560.000			
Geologisk institut	560.000			
Botanisk institut		560.000		
Zoologisk institut			516.000	
Zoo-fysiol. institut			430.000	
Fællesaud. for geografi, geologi og botanik				225.000
lait :	1.120.000	560.000	946.000	225.000

I universitetets hovedbygning findes i parterre-etagen en kantine med plads til 170. Da der i øjeblikket ved universitetet er immatrikuleret ca. 1.800 studenter, er universitetet ingenlunde i stand til på tilfredsstillende måde at byde de studerende tilfredsstillende kantineforhold, således som det fremgår af medfølgende redegørelse. Forholdene i administrationen har også givet anledning til, at man stiller forslag om, at der i forbindelse med kantinebyg-

ningen indrettes nye administrationslokaler med kontorer til dekanerne, flere mødeværelser og flere kontorer til det voksende personale.

Lærerforsamlingens Idrætsudvalg har ved skrivelse af 24. maj 1957 henstillet, at der tages fornødent hensyn til ønsket om at skabe tilfredsstillende lokaleforhold for studenteridrætten.

Lærerforsamlingen må i forbindelse med et byggeprogram atter understrege, således som det er sket ved skrivelse af 8. september 1956 vedrørende oplysninger til brug for arbejdsmarkedskommissionen, at universitetet er en institution under udvikling, og at dets fremtidige budget vil være afhængig ikke alene af forøgelsen af undervisningen som følge af de store årgange, men også af universitetets almindelige udbygning og de forskellige fagområders voksende specialisering.

Idet man henviser til, hvad der er fremført i de enkelte fakulteters og i Idrætsudvalgets skrivelser samt i redegørelse for kantinen, skal man udtale, at lærerforsamlingen har vedtaget at opstille nedenstående program for universitetets byggeønsker. Udgiftstallene er å jourført efter oplysninger fra kgl. bygningsinspektør, arkitekt C.F. Møller.

A. Egentlige universitetsønsker,

Første 5-års periode.

Forlængelse af hovedbygningen mod vest langs Ringgaden (1957).

- Med hensyn til denne sag henvises til det andragende om en bevilling på kr. 303.000, som universitetsbestyrelsen har fremsendt til undervisningsministeriet ved skrivelse af 7. oktober 1954. Efter oplysning fra kgl. bygningsinspektør, arkitekt C.F. Møller kan udgiften nu budgetteres til 332.000 kr.

Geografisk institut, (1958), budgetteret til 641.000 kr.

Geologisk institut og fælles auditoriebygning for geografi og geologi, (1959-60), budgetteret til henholdsvis 566.000 kr. og 238.000 kr.

Nybygning til administration og spisestuer, (1960), opført som en del af et kompleks omfattende blandt andet det nedenfor nævnte Studenterhus og idrætshal, budgetteret til 2.030.000 kr.

Nybygning for **samfundsvidenskaberne**, (1961), budgetteret til 2.010.000 kr. - Med hensyn til det økonomisk-juridiske fakultets primære ønske om, at østfløjen udvides til ialt 5 etager, skal man oplyse, at kgl. bygningsinspektør, arkitekt C.F. Møller ved skrivelse af 6. juni 1957 til universitetet har udtalt følgende: "Med hensyn til det økonomisk-juridiske fakultets ønske om at forhøje Århus universitets hovedbygningens østfløj med 2 etager til ialt 5 etager er forholdet det, at en sådan udvidelse ikke er teknisk uløselig. Dog vil myndighedernes nuværende meget strenge krav til bygningers stabilitet kræve en omfattende forstærkning af den nuværende bygnings **fundamenter** og mure, hvorfor nævnte udvidelse vil være forbundet med uforholdsmæssig høje udgifter."

Anden 5-års periode.

Undervisningslokaler i forbindelse med en ny behandlingsbygning ved Sindssygehuset i Risskov, budgetteret til 100.000 kr.

Botanisk institut, budgetteret til 566.000 kr.

Zoologisk institut, budgetteret til 521.000 kr.

Zoofysiologisk institut, budgetteret til 485.000 kr.

Udvidelse af musikvidenskabeligt **institut**, budgetteret til 150.000 kr.

B. Det naturvidenskabelige fakultet« den matematisk-fysiske faggruppe (9.032.000 kr.).

Denne faggruppes byggeønsker er opstillet som et særligt punkt under henvisning til, at lærerforsamlingen altid har indtaget det standpunkt, at udbygningen af den pågældende faggruppe kun søges fremmet på betingelse af, at der ikke derved skal nogen forsinkelse af universitetets øvrige udbygning, jfr, hvad der er fremført i lærerforsamlingens skrivelse af 8. december 1955 i forbindelse med fakultetets andragende af 15. november 1955 om bevillinger til påbegyndelse af undervisning i matematik, fysik, kemi og astronomi september 1956. Byggeplan^{en} (**jfr. p. 2**) ser således ud :

	1956-57	1957-58	1958-59	1959-60
De matematiske fag:				
Bygninger, inventar vid. udstyr	42.000	704.000	704.000 42.000	60.000
De fysiske fag:				
Bygninger, inventar, vid. udstyr			250.000 110.000	60.000 110.000
De kemiske fag:				
Bygninger, inventar vid. udstyr	185.500	2.000.000	2.800.000 700.000	1.114.500 150.000
lait	227.500	2.704.000	4.606.000	1.494.500

C. Byggeplaner, der har interesse for universitetet, men helt eller delvis er afhængig af bevillinger, som universitetet ikke, søger hos undervisningsministeriet.

Statsbiblioteket budgetteret til 12.224.000 kr.

Studenterhus. - Det har i mange år været et stærkt følt savn, at der ikke i Århus findes en bygning med mødelokaler for de forskellige studenterorganisationer og -foreninger og med opholdsstuer for de enkelte studerende i fritiden. Der er nedsat en bestyrelse med repræsentanter fra lærerforsamlingen, som har til opgave at søge fremskaffet de fornødne midler til gennemførelse af denne opgave. Bestyrelsen disponerer i øjeblikket over ca. 200.000 kr. til dette formål, og der arbejdes videre med tanken. Huset er budgetteret til 1.938.000 kr.

Kunstmuseum, tænkes opført ved bevillinger fra Århus kommune og fonds samt ved private midler. (Bevilling til et dertil knyttet kunsthistorisk institut vil blive søgt gennem undervisningsministeriet, og statens andel er anslået til 650.000 kr.)

Idrætshal, anslået til 710.000 kr.

P. L. V.
sign. W. Munck.
rektor.

Til universitetsbestyrelsen,

20. febr. 1958.

Det i universitetets skrivelse af 2. juli 1957 opførte "byggeprogram for en 10-årig periode har nu været genstand for nærmere overvejelser og undersøgelser. På grundlag heraf skal man fremsende nedenstående oversigt over de nye budgettal, som er udarbejdet af arkitekt C.F. Møller, opstillet i den rækkefølge der er fulgt i ovennævnte skrivelse :

	1957:	1958:
Forlængelse af hovedbygningen mod vest langs Ringgaden	332.000,-	332.000,-
Geografisk institut	641.000,-	945.000,-
Geologisk institut	566.000,-	1.420.000,-
Fælles auditoriebygning for geografi og geologi	238.000,-	(bortfaldet)
Nybygning til administration og spisestuer	2.030.000,-	2.150.000,-
Nybygning for samfundsvidenskaberne	2.010.000,-	2.600.000,-
Undervisningslokaler i forbindelse med en ny behandlingsbygning ved Sindssygehospitalet i Risskov.	100.000,-	100.000,-
Botanisk institut	566.000,-	1.450.000,-
Zoologisk institut	521.000,-	1.535.000,-
Zoofysiologisk institut	485.000,-	(bortfaldet)
Udvidelse af musikvidenskabeligt institut	150.000,-	150.000,-
Studentarhus	1.938.000,-	1.000.000,-
Kunstmuseum	650.000,-	910.000,-
Idraetshal	710.000,-	360.000,-
Ombygning af Naturhistorisk museum		474.800,-

Med hensyn til administrationsbygningen skal man udtale følgende :

Administrationen, der i øjeblikket - foruden rektor, dekaner og lærerforsamlingens sekretær - omfatter: 1 regnskabschef, 1 kontorchef, 1 fuldmægtig, 1 forvalter og 12 kontorister, disponerer i hovedbygningen over 7 værelser og et ekspeditionskontor, hvortil kommer et stort mødeværelse og et mindre mødeværelse, med

et samlet "bruttoareal på ca. 480 m^o.

Med den udvikling, der i forbindelse med universitetets udbygning kan forudses for administrationen, og når hensyn tages til de i øjeblikket eksisterende trange arbejdsforhold, har man med henblik på en forsvarlig løsning af administrationens lokaleproblemer opstillet nedenstående skema omfattende et bruttoareal på ca. 900 m². Disse lokaler tænkes indrettet i en særlig bygning i komplekset på arealet nord for den nuværende hovedbygning og er budgetteret til at koste 650.000 kr. :

1. Kontor til rektor og bestyrelsens formand,
2. Sekretær-forkontor.
3. Venteværelse.
4. Kontor til det humanistiske fakultets dekan }
5. " " " lægevidensk. " " 9 } . Evt. med fæl-
6. " " " økon.jur. " " } les ventevæ-
7. " n " teologiske " " } reise.
8. n " n naturvidenskab. " " }

10. 2 mindre mødeværelser.

12. Et stort mødeværelse.
13. Kontor til universitetssekretæren med
14. sekretærkontor.
15. Kontor til chef for bogholderi.
16. " " fuldmægtig.
17. " " fuldmægtig.
18. " " bygningsforvalter.
19. " " chef for skrivestue.
20. " " sekretær.
21. " " sekretær.
22. " " sekretær i regnskabsafdeling.
23. " " journalisering.
24. Arkiv.
25. Skrivestue til 5-10 damer.
26. En duplikeringsstue og trykkeri.
- 27.)
- 28.) Bogholderi - 6 damer adskilt i 3 kontorer.
- 29.)
30. Ekspeditionslokale til notering - kasse - alm. ekspedition.
31. Kontor til omstilling.
32. Reception.

Der er endvidere behov for værelser, hvor professorerne og andre lærere kan opholde sig og forhandle indbyrdes eller med gæster, ligesom man måtte ønske frokoststuer. De sidstnævnte lokaler

tænkes indrettet i tilslutning til det i lærerforsamlingens skrivelse ligeledes omtalte Studenternes Hus.

Med hensyn til nybygningerne til det naturvidenskabelige fakultet, den naturhistorisk-geografiske faggruppe, henvises til medfølgende skrivelse af 3. februar 1958 fra det naturvidenskabelige fakultet med tilhørende bilag.

Hvad angår nybygningen til samfundsvidenskaberne henvises til udtalelse af 19. februar 1958 fra et af det økon.-jur. fakultet nedsat udvalg.

Med hensyn til kunstmuseet henvises til vedlagte skrivelse af 3. februar 1958 fra professor i kunsthistorie, fru **Elsø** Kai Sass.

Hvad angår bygningen til spise-, opholds- og mødeværelser og til Studenternes Hus henvises til de af arkitekt C.i¹. Møller på grundlag af nye beregninger udarbejdede tal.

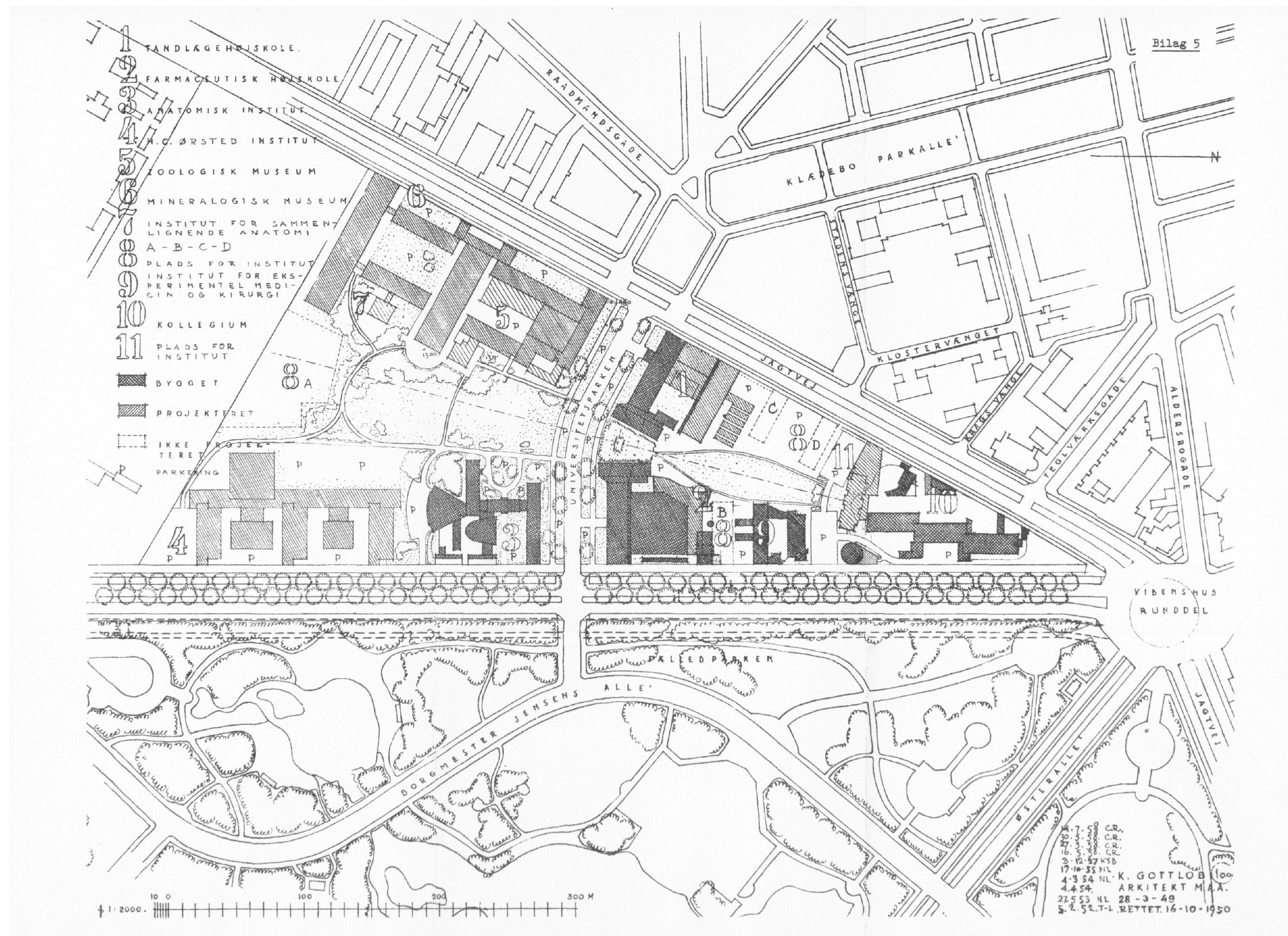
P. U. V.

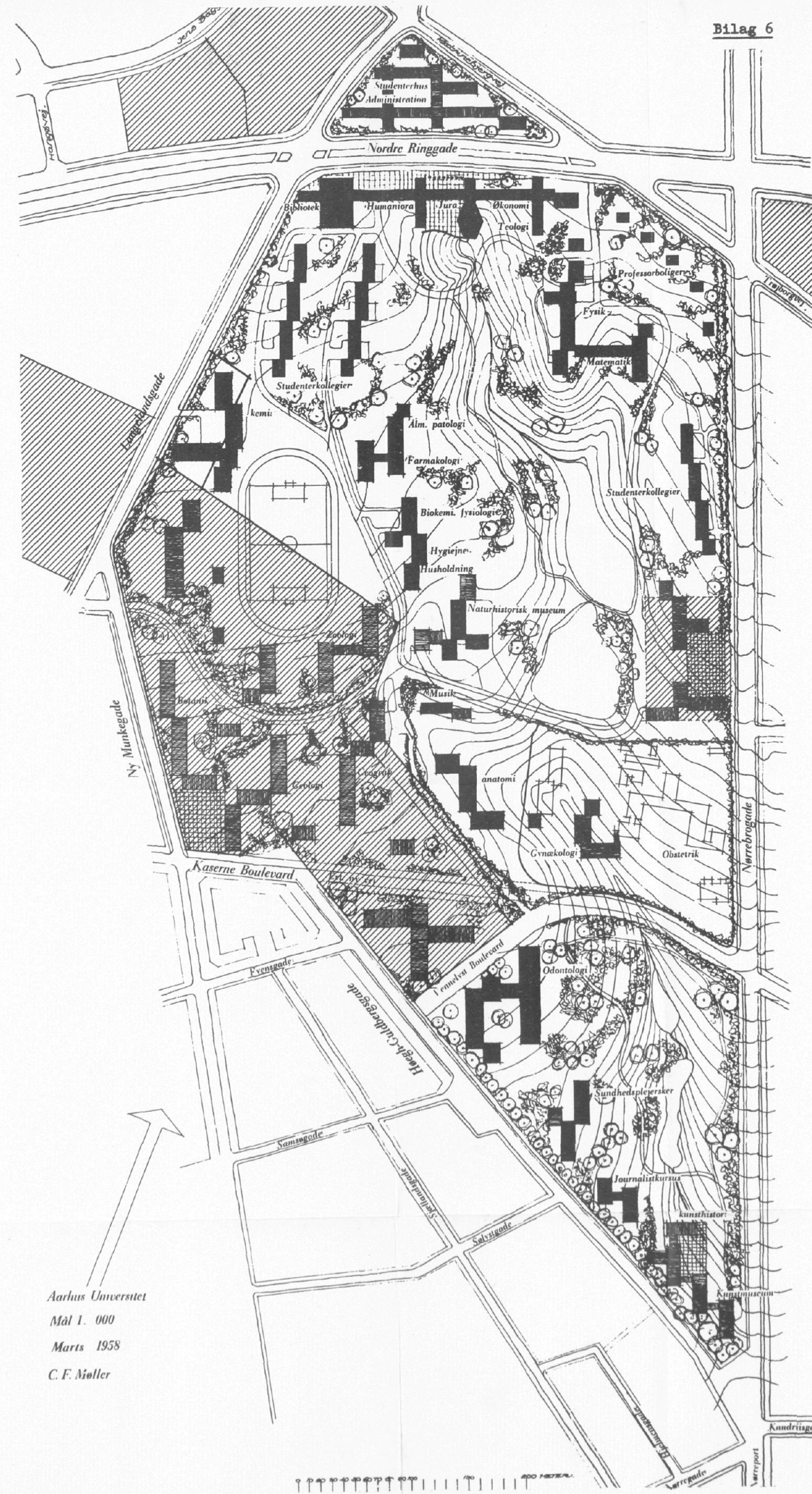
sign. W. Munck.

rektor.

Til

udvalget vedrørende universiteternes 10-års byggeprogram.

Aarhus Universitet
Mål 1: 000
Marts 1958
C. F. Møller